

Een terugblik op vijf decennia ...

Inleiding

Het RSVZ bezit een uitgebreide verzameling statistische gegevens over de verzekeringsplichtige zelfstandigen en vennootschappen. Op basis van deze rijke informatiebron beantwoordt het Rijksinstituut onder meer vragen van andere openbare instellingen, verstrekt het gegevens voor wetenschappelijk onderzoek, voert het studies uit en doet het simulaties.

Deze gegevens vormen ook de basis voor de kerncijfers die traditioneel worden opgenomen in de jaarverslagen van het RSVZ. De jaarverslagen omvatten immers steeds een hoofdstuk 'statistieken' waarin aan de hand van een reeks sleutelgegevens, de voornaamste evoluties in het stelsel worden geïllustreerd.

De jaarverslagen tonen echter uitsluitend de ontwikkelingen over enkele jaren (meestal drie of vier). De vijftigste verjaardag van het sociaal statuut van de zelfstandigen leek een uitgelezen moment om wat verder in de tijd terug te blikken en te kijken door welke evoluties de verzekeringsplichtige zelfstandigen en vennootschappen de voorbije 5 decennia gekenmerkt werden.

1 Verzekeringsplichtigen

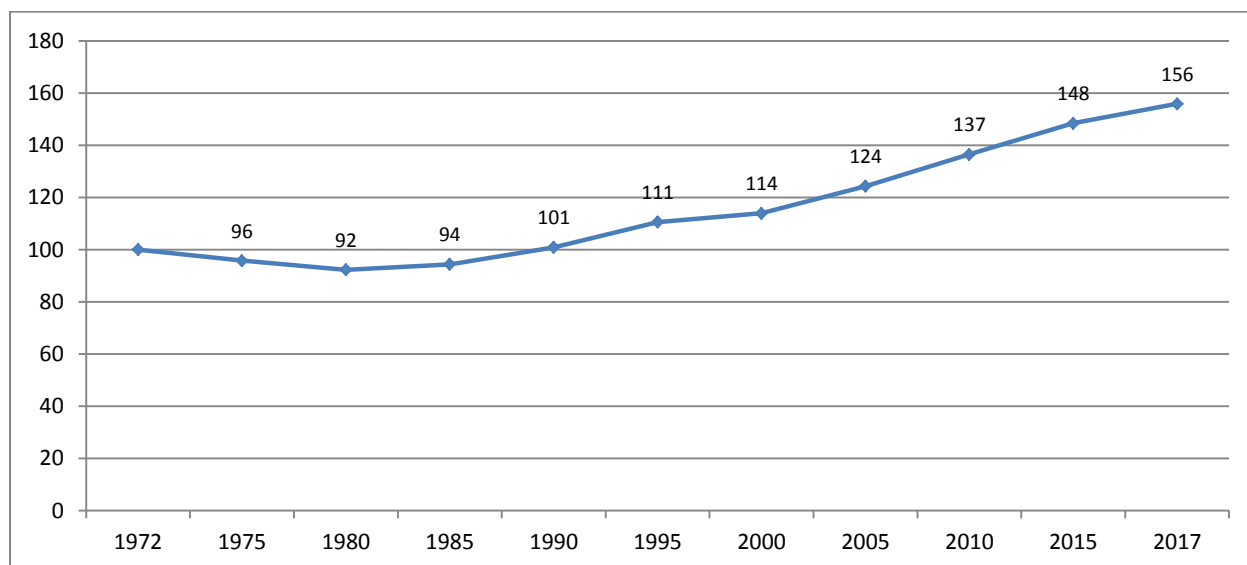
In de begindagen telde het sociaal statuut circa 700.000 aangeslotenen. Behoudens een neerwaartse evolutie tijdens de jaren '70 en een stagnatie rond de eeuwwisseling, breidde de populatie zelfstandigen zich de voorbije vijf decennia onophoudelijk¹ uit (zie grafieken 1 & B1). Vandaag zijn ongeveer 1,1 miljoen zelfstandigen sociaal beschermd via het sociaal statuut.

Tabel 1. Aantal verzekeringsplichtige zelfstandigen, België, 1972 – 2017

Jaar	Aantal	Jaar	Aantal
1972	697.838	2000	794.923
1975	668.063	2005	867.268
1980	644.074	2010	952.585
1985	658.561	2015	1.035.469
1990	703.997	2017	1.087.763
1995	771.385		

Bron: RSVZ

Grafiek 1. Groei van het aantal verzekeringsplichtige zelfstandigen, België, 1972 – 2017, 1972 = 100

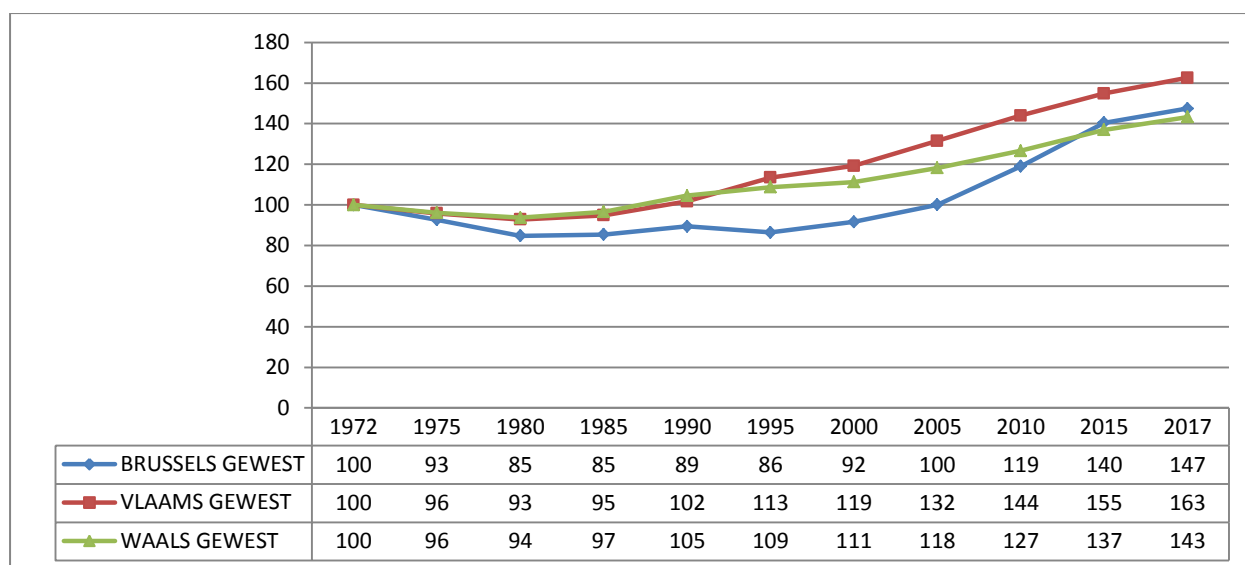
Bron: RSVZ

Veruit het grootste deel van de zelfstandigen (ca. 60%) woont in Vlaanderen² (grafiek B2). Het telde in 2017 667.232 zelfstandigen, tegenover 300.745 in Wallonië en 107.384 in Brussel. In alle gewesten ligt het aantal verzekeringsplichtigen vandaag aanzienlijk hoger dan begin jaren '70 (tabel B1 & grafiek B3). Over de ganse periode beschouwd, is de toename van het aantal zelfstandigen het meest uitgesproken geweest in Vlaanderen (+63%), gevolgd door Brussel (+47%) en Wallonië (+43%) (grafiek 2).

¹ Het aantal verzekeringsplichtigen daalde tot 1977 om nadien terug toe te nemen. Het duurde echter tot eind jaren '80 tot het aantal zelfstandigen opnieuw het peil bereikte van begin jaren '70.

² Tegenover 27% in het Waals gewest en ca. 10% in het Brussels Hoofdstedelijk gewest.

Grafiek 2. Evolutie van het aantal verzekeringsplichtige zelfstandigen per gewest*, 1972– 2017, 1972 = 100

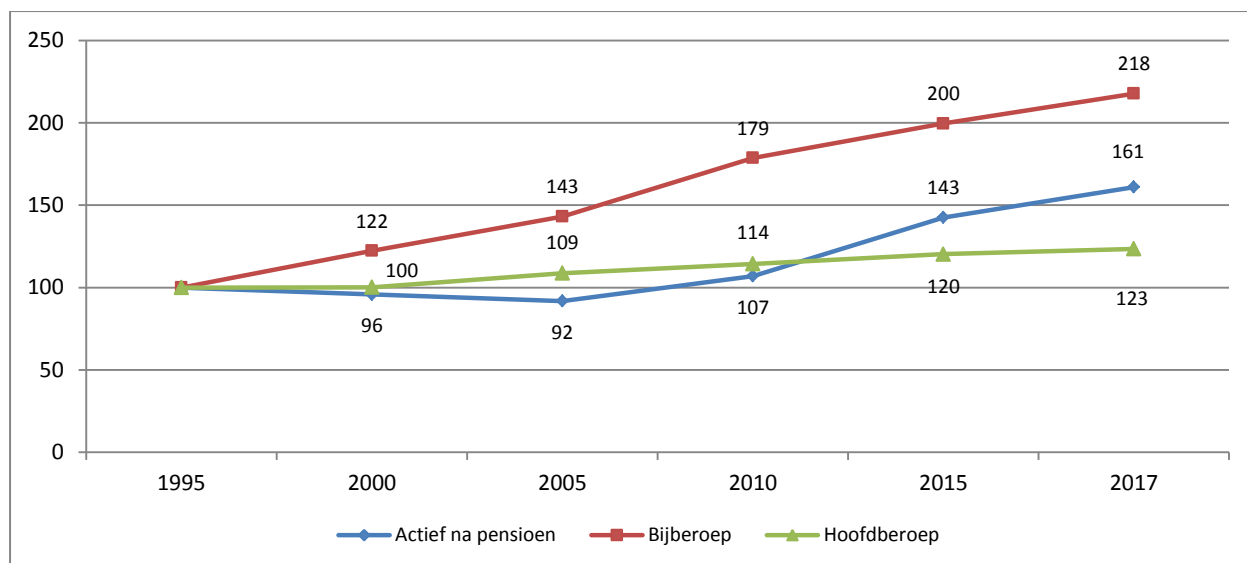
Bron: RSVZ

Er kan worden opgemerkt dat de stijging van het aantal zelfstandigen zich in Brussel beduidend later heeft ingezet dan in de andere twee gewesten. Waar zich in Vlaanderen en Wallonië een opwaartse evolutie liet optekenen vanaf het begin van de jaren '80, duurde het in Brussel tot de tweede helft van de jaren '90 vooraleer zich een onophoudelijke stijging van het aantal zelfstandigen inzette. De toename is er laatste 15 jaar bovendien meer uitgesproken van in de andere twee gewesten.

1.1 Sterke toename van zelfstandige activiteit in bijberoep en na de pensioenleeftijd

De gegevens van het RSVZ laten toe de zelfstandigen te onderscheiden al naargelang zij hun activiteit in hoofdberoep, bijberoep of na de wettelijke pensioenleeftijd uitoefenen. De toename van het aantal verzekeringsplichtigen is het resultaat van een stijging van de aangeslotenen in elk van deze drie categorieën (grafiek B4). De opwaartse evolutie was echter het meest uitgesproken in de groep zelfstandigen in bijberoep, waar het aantal aangeslotenen in de periode 1995-2017 meer dan verdubbelde (tabel B2 & grafiek 3). De stijging was meest beperkt bij de zelfstandigen in hoofdberoep.

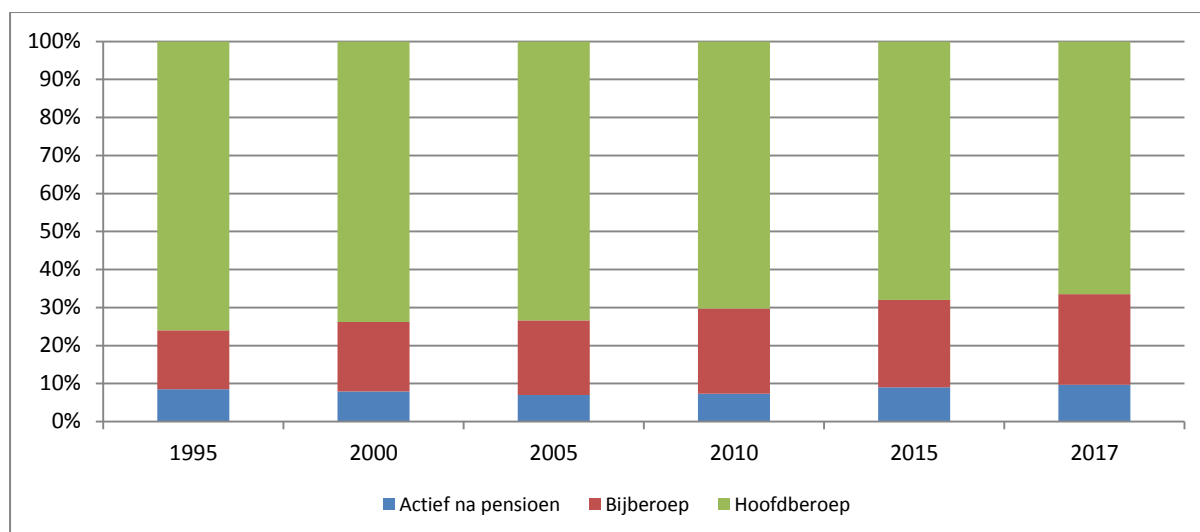
Grafiek 3. Evolutie van het aantal verzekeringsplichtigen naar aard van de activiteit, België, 1995 – 2017, 1995 = 100

Bron: RSVZ

Als gevolg van deze evoluties nam het aandeel hoofdberoepers in de totale populatie verzekeringsplichtigen de voorbije 25 jaar af van 76% naar 67%. Omgekeerd steeg het aandeel zelfstandigen in bijberoep in die periode van 18% naar 23% (cf. grafiek 4).

Grafiek 4. Evolutie van het aandeel van de verschillende categorieën in de totale populatie verzekeringsplichtige zelfstandigen, België, 1995 – 2017

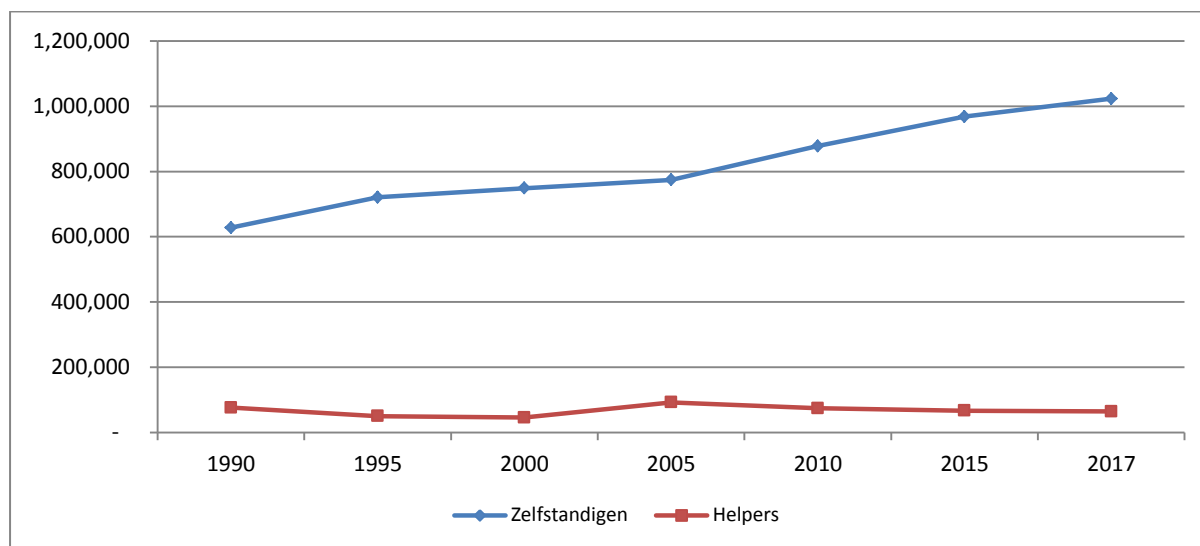

Bron: RSVZ

1.2 Afname van het aantal helpers

De voorbije decennia valt er een neerwaartse evolutie op te tekenen van het aantal aangeslotenen dat zijn activiteit uitoefent als helper, al dan niet in de hoedanigheid van meewerkende echtgeno(o)t(e) (cf. tabel B13 & grafiek 5).

Grafiek 5. Evolutie van het aantal zelfstandigen naar hoedanigheid, België, 1990 – 2017

Bron: RSVZ

Een meer gedetailleerde blik op de evolutie van de het aantal helpers, laat zien dat de neerwaartse trend nog meer uitgesproken is, als men abstractie maakt van de groep meewerkende echtgenoten in deze populatie. Sinds 1990 had deze groep zich vrijwillig kunnen aansluiten voor de tak "Arbeidsongeschiktheid - Invaliditeit - Moederschap".

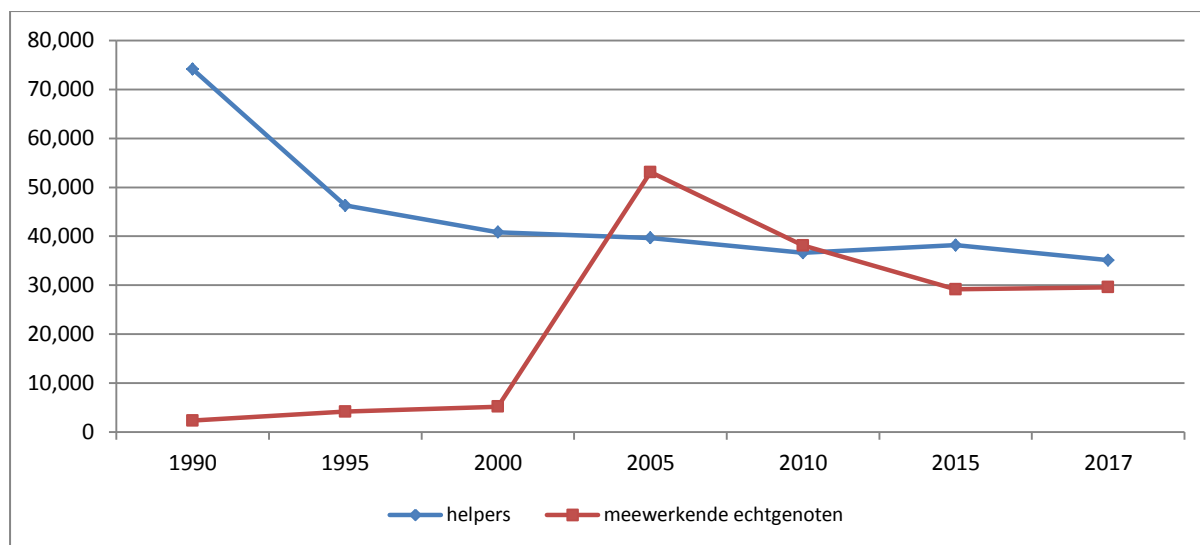
In januari 2003 werd een specifiek statuut ingevoerd voor meewerkende echtgenoten. Met de invoering van het specifiek sociaal statuut werd de onderwerping van de meewerkende echtgenoten in het zelfstandigenstelsel echter verplicht³. De wetgever beoogde hiermee een goede sociale bescherming van alle meewerkende echtgenoten. De invoering van het specifiek statuut vertaalde zich in een sterke stijging van het aantal meewerkende echtgenoten (grafiek 6) en van het aandeel van deze groep in de totale populatie zelfstandigen in hoofdberoep (grafiek 7).

Sinds de invoering van het specifiek statuut is het aantal meewerkende echtgenoten – net zoals dat van de andere helpers - echter stelselmatig afgenomen. In de periode 2003 - 2014 is hun aantal quasi gehalveerd. De meewerkende echtgenoten en de andere helpers vormen dan ook een steeds kleiner wordende groep in de populatie zelfstandigen in hoofdberoep.

³ De invoering van het statuut heeft in 2 stappen plaatsgevonden:

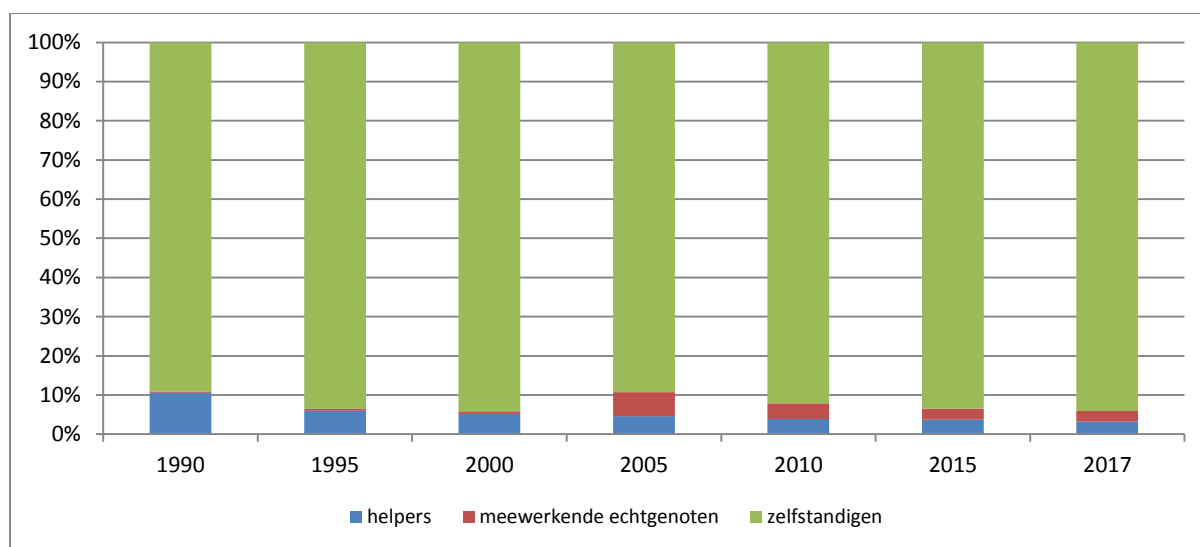
- Vanaf 1 januari 2003 werden alle meewerkende echtgenoten verplicht aan te sluiten in het kader van het ministatuut ("Arbeidsongeschiktheid - Invaliditeit - Moederschap"). Zij konden vrijwillig toetreden tot het maxistatuut (verzekert in de takken "pensioen"; "gezinsbijslag"; "geneeskundige verzorging" en "Arbeidsongeschiktheid - Invaliditeit - Moederschap").
- Sinds 1 juli 2005 zijn de na 1955 geboren meewerkende echtgenoten verplicht tot het maxistatuut toe te treden. De vóór 1956 geboren meewerkende echtgenoten zijn enkel verplicht tot het ministatuut toetreden (voor hen blijft het maxistatuut facultatief).

Grafiek 6. Evolutie van het aantal helpers en meewerkende echtgenoten, België, 1990-2017

Bron: RSVZ

Grafiek 7. Evolutie van het aandeel meewerkende echtgenoten en andere helpers in de populatie zelfstandigen in hoofdberoep, België, 1990 – 2017

Bron: RSVZ

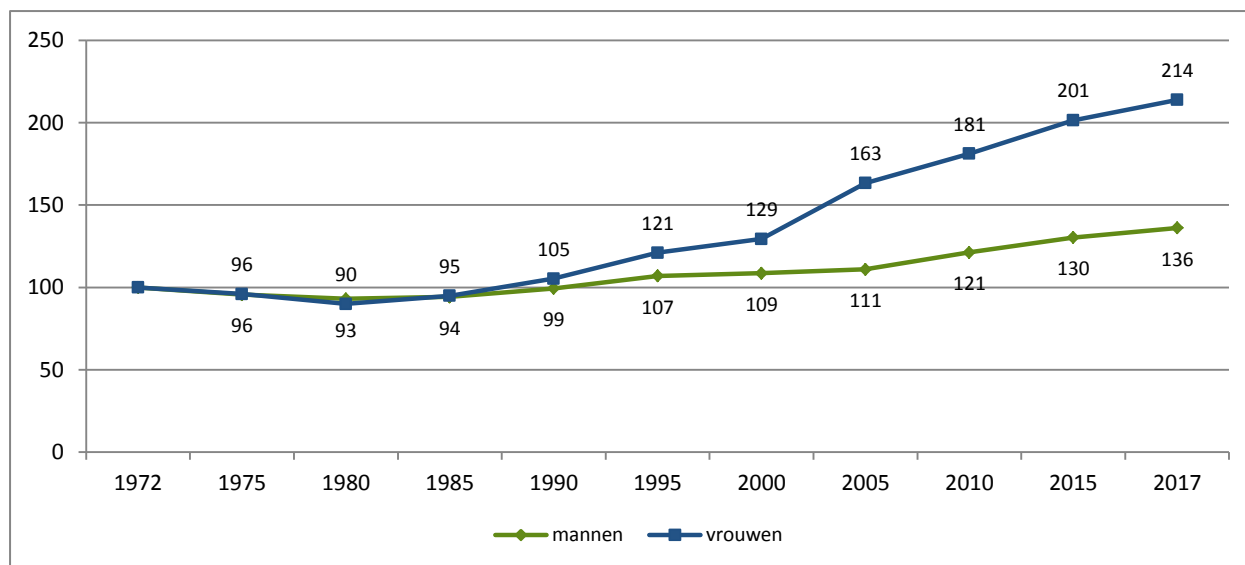
1.3 Zelfstandig ondernemen: ondanks vervrouwelijking nog steeds voornamelijk een mannenzaak

De populatie aangesloten zelfstandigen is vandaag een stuk vrouwelijker dan 5 decennia geleden. Waar het aandeel vrouwelijke aangeslotenen in 1972 25% bedroeg, maken vrouwen vandaag 35% uit van de verzekeringsplichtige zelfstandigen⁴. De vervrouwelijking heeft zich ingezet vanaf het midden van de jaren '80 maar manifesteert zich het meest uitgesproken sinds het nieuwe

⁴ Wat overeenkomt met een absolute stijging van 177.474 naar 379.560 eenheden (tabel B2)

millennium. Een belangrijk element hierin was de invoering van het specifieke statuut voor de meewerkende echtgeno(o)t(en) in 2003 (grafieken 7 en B5). Ook daarna is het aantal vrouwelijke zelfstandigen sneller blijven stijgen dan het aantal mannelijke verzekeringsplichtigen, een evolutie die zich tot op vandaag verderzet.

Grafiek 8. Evolutie van het aantal verzekeringsplichtigen naar geslacht, België, 1972 – 2017, 1972 = 100

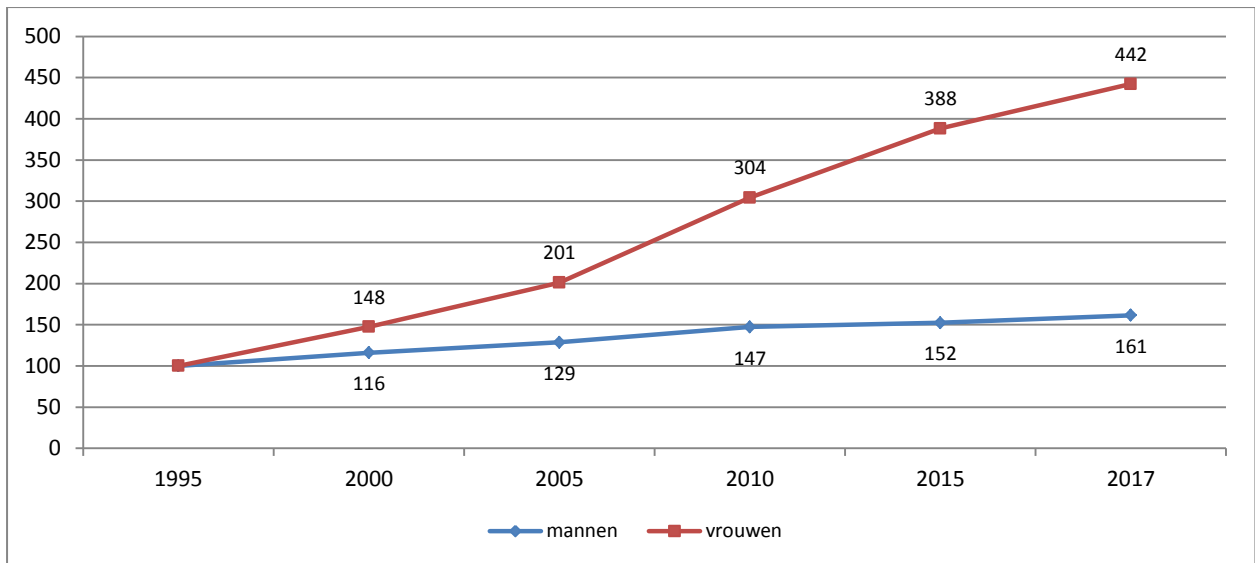
Bron: RSVZ

De vervrouwelijking manifesteerde zich het meest uitgesproken bij de verzekeringsplichtigen in bijberoep (grafiek 8). Omdat hun aantal veel sterker steeg dan dat van de mannelijke bijberoepers (tabel B3), groeide in het aandeel vrouwelijke zelfstandigen in deze categorie de periode 1995 – 2017 van 20% naar 41% (grafiek 11).

De vervrouwelijking is veel beperkter bij de zelfstandigen in hoofdberoep (tabel B4 & grafiek 9), en is in deze groep in belangrijke mate toe te schrijven aan de verhoogde instroom van vrouwelijke zelfstandigen bij de invoering van het statuut voor meewerkende echtgenoten in 2003.

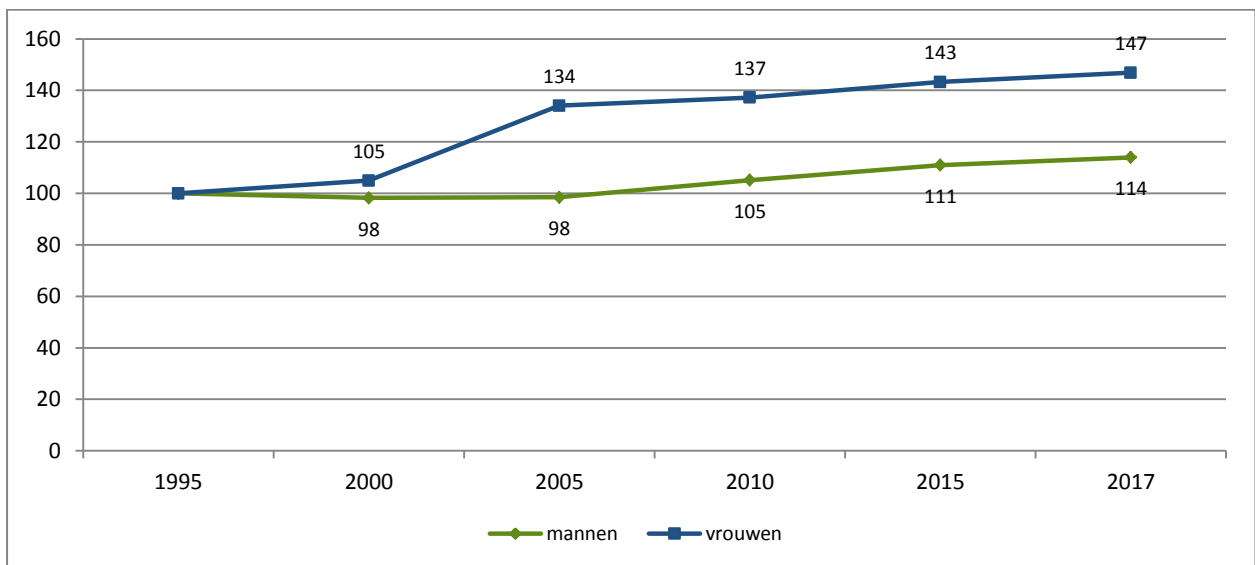
Er dient ook opgemerkt dat er in de categorie zelfstandigen die nog actief zijn na de pensioenleeftijd geen sprake is van vervrouwelijking, maar de omgekeerde tendens geldt (tabel B5 & grafiek 10).

Grafiek 9. Evolutie van het aantal verzekeringsplichtigen in bijberoep naar geslacht, België, 1995 – 2017, 1972 = 100

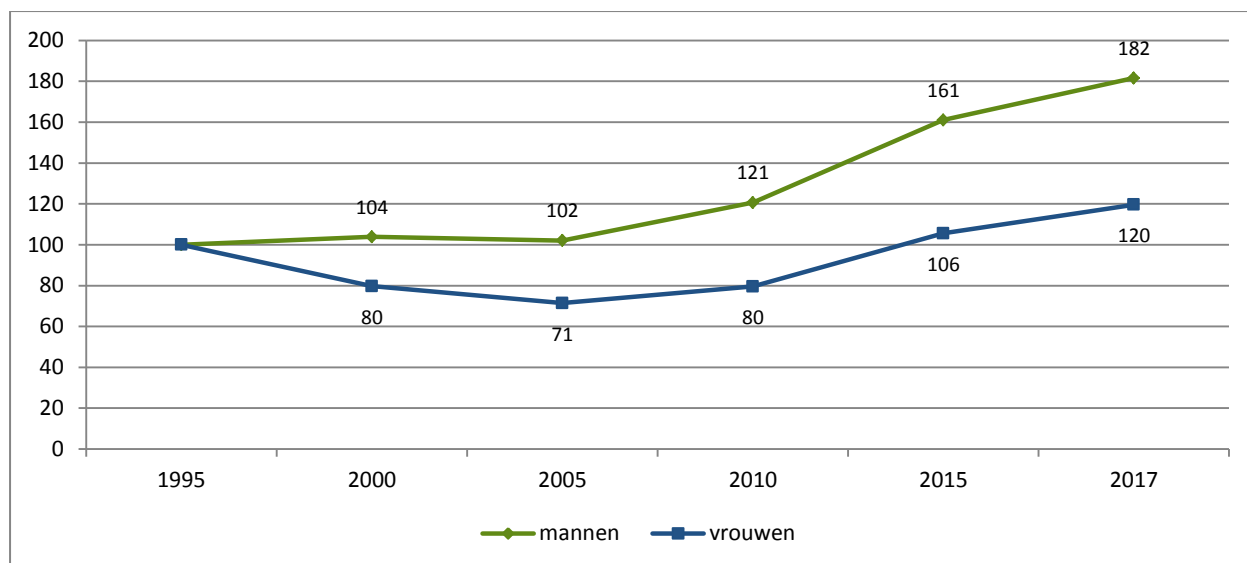
Bron: RSVZ

Grafiek 10. Evolutie van het aantal verzekeringsplichtigen in hoofdberoep naar geslacht, België, 1995 – 2017

Bron: RSVZ

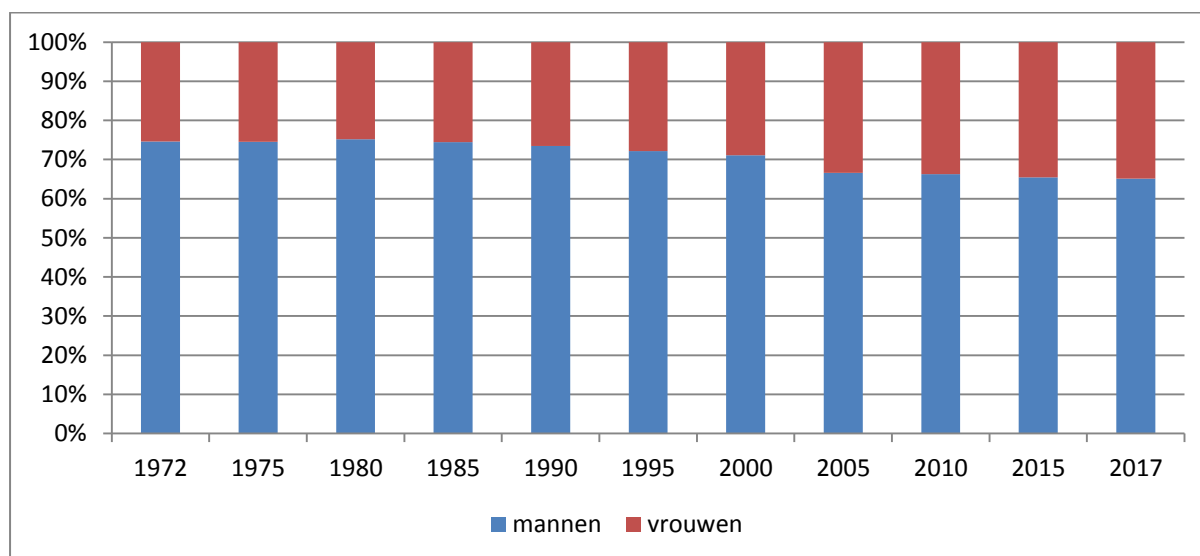
Grafiek 11. Evolutie van het aantal verzekeringsplichtigen actief na pensioen naar geslacht, België, 1995 – 2017

Bron: RSVZ

Ondanks de vervrouwelijking van de zelfstandige activiteit tijdens de voorbije decennia, blijft het zelfstandig ondernemen tot op vandaag in zekere mate nog een eerder mannelijke aangelegenheid (cf. grafiek 11). Mannelijke zelfstandigen maken vandaag ca. 66% uit van de totale populatie verzekeringsplichtigen (in 1999 bedroeg hun aandeel nog 71%)⁵.

Grafiek 12. Evolutie van het aandeel mannelijke en vrouwelijke verzekeringsplichtigen, België, 1972 – 2017

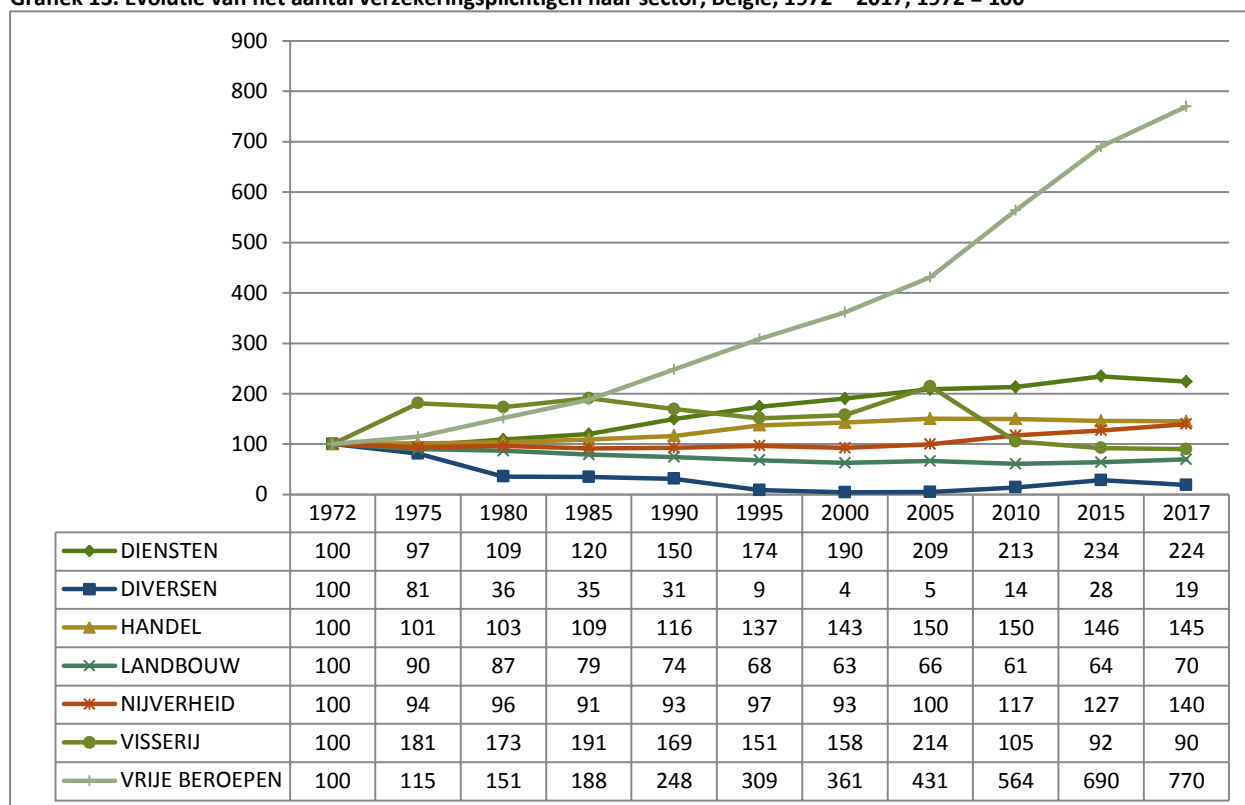
Bron: RSVZ

⁵ In 2014 bedroeg de verhouding mannen – vrouwen in de Belgische beroepsbevolking (werkenden plus werklozen in de populatie 15-64 jarigen) 54% tegenover 46% (bron: FOD Economie, Directie Algemene Statistiek).

1.4 De toename van het aantal verzekeringsplichtigen: een sectorspecifiek gegeven

De geaggregeerde cijfers over de evolutie van het aantal verzekeringsplichtige zelfstandigen verhullen enigszins dat de toename van het aantal verzekeringsplichtigen een eerder sectorspecifiek gegeven is (grafiek & tabel B6). In sommige sectoren was er de voorbije 5 decennia immers geen of nauwelijks sprake van een toename van het aantal verzekeringsplichtigen. De stijging van het aantal verzekeringsplichtigen situeert zich dan ook hoofdzakelijk in de nijverheidssector, in de handel en bij de vrije beroepen (grafiek 13).

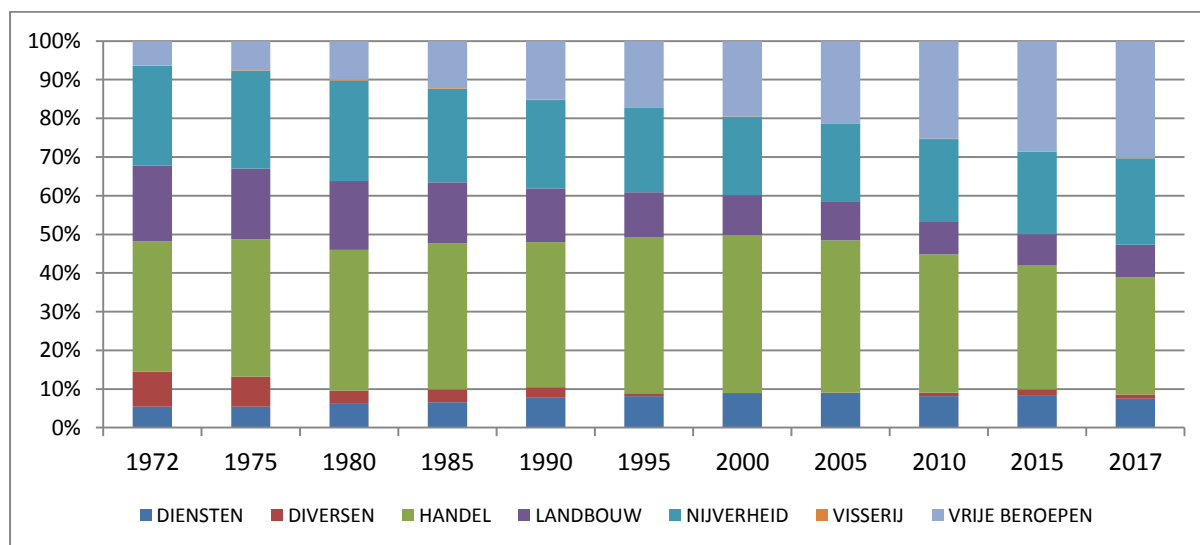
Grafiek 13. Evolutie van het aantal verzekeringsplichtigen naar sector, België, 1972 – 2017, 1972 = 100

Bron: RSVZ

Bovenstaande evoluties maken dan ook dat de relatieve omvang van bepaalde sectoren de voorbije decennia is toegenomen in het nadeel van andere sectoren (grafiek 13). Zo is met name de relatieve omvang van de sector van de vrije beroepen sterk toegenomen (van 19% naar 28%) terwijl de handel in relatieve omvang is afgenomen (41% naar 33%).

Grafiek 14. Evolutie van het aandeel verzekeringsplichtigen naar sector, België, 1972-2017

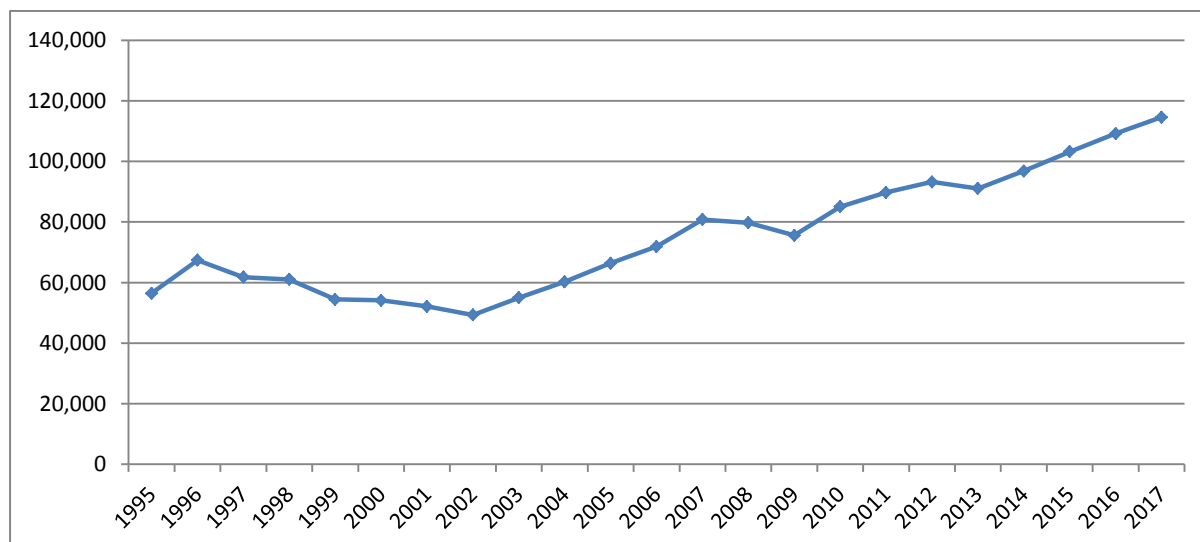

Bron: RSVZ

1.5 Starters

De evolutie van het aantal starters liet zich de voorbije decennia kenmerken door afwisselde periodes van op- en neerwaartse trends (grafiek 14). Niettemin ligt het aantal zelfstandige starters vandaag beduidend hoger dan 15 jaar geleden. Waar men in 1995 iets meer dan 56.464.000 starters telde, bedroeg dit aantal in 2017 bijna 114.601 (tabel en grafiek B7). Het aandeel starters in de populatie verzekeringsplichtige zelfstandigen nam hierdoor in de beschouwde periode toe van 7,3% in 1995 naar 10,5% in 2017.

Grafiek 15. Evolutie van het aantal starters, België, 1995 – 2017

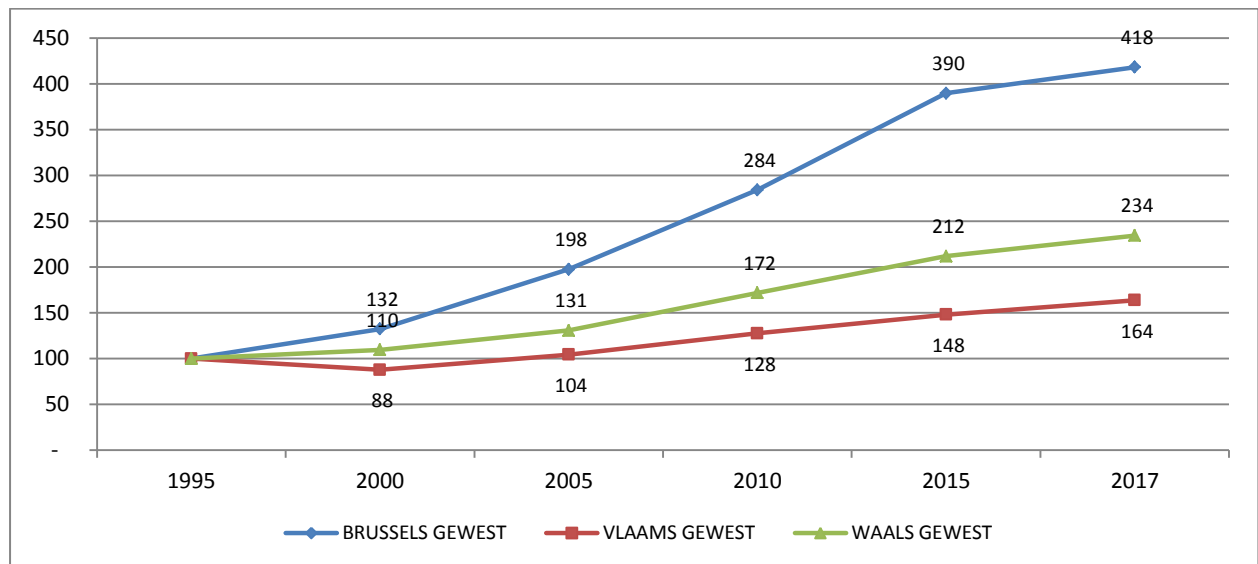

Bron: RSVZ

De stijging van het aantal startende zelfstandigen in de periode 1995 – 2017 was het grootst in het Brussels Hoofdstedelijk gewest (grafiek 15). Het aantal starters bedraagt daar vandaag meer dan het

viervoudige van het aantal in 1995 (tabel & grafiek B8). In Vlaanderen was groei van de populatie starters het minst omvangrijk (64%). In het Waals gewest bedroeg de toename in de beschouwde periode 134%.

Grafiek 16. Evolutie van het aantal starters naar gewest, 1995 – 2017, 1995 = 100

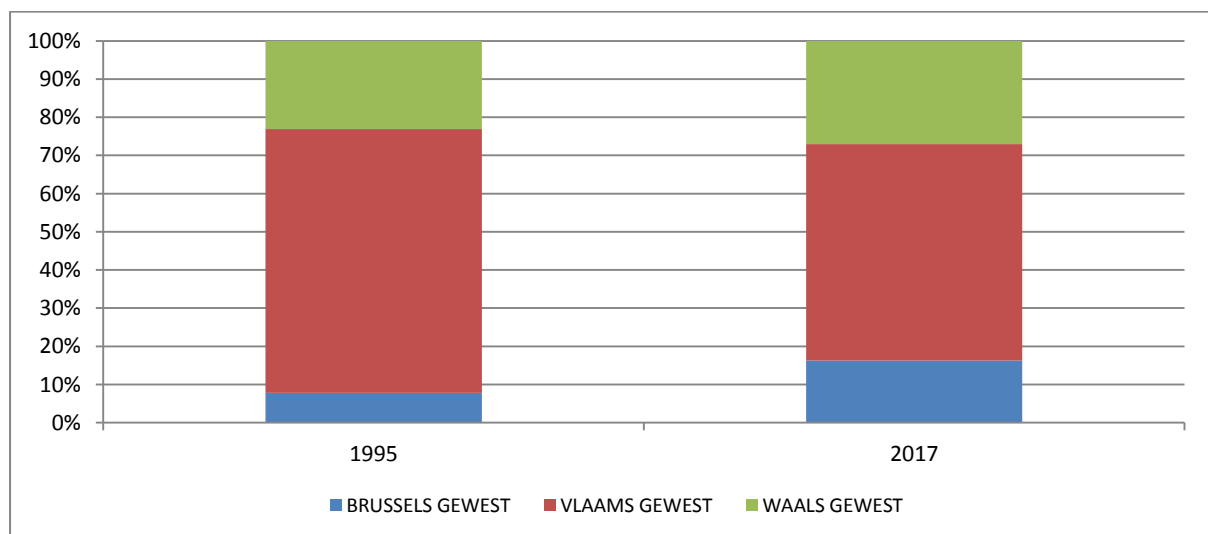

* Plaats van domicilie van de zelfstandige

Bron: RSVZ

De sterke toename van het aantal starters in Brussel maakt dat het aandeel van deze groep in de totale populatie startende zelfstandigen (die een hoofdverblijfplaats in België hebben) tijdens de voorbije drie decennia is toegenomen. Waar zij vandaag ca. 16% uitmaken van de starters, bedroeg dit aandeel in 2000 nog 7,6 %. Aan de andere kant nam het aandeel Vlaamse starters af van 68% naar 43,6% (grafiek 16).

Grafiek 17. Evolutie van de verschillende gewesten in het aantal startende zelfstandigen, 2000 – 2017

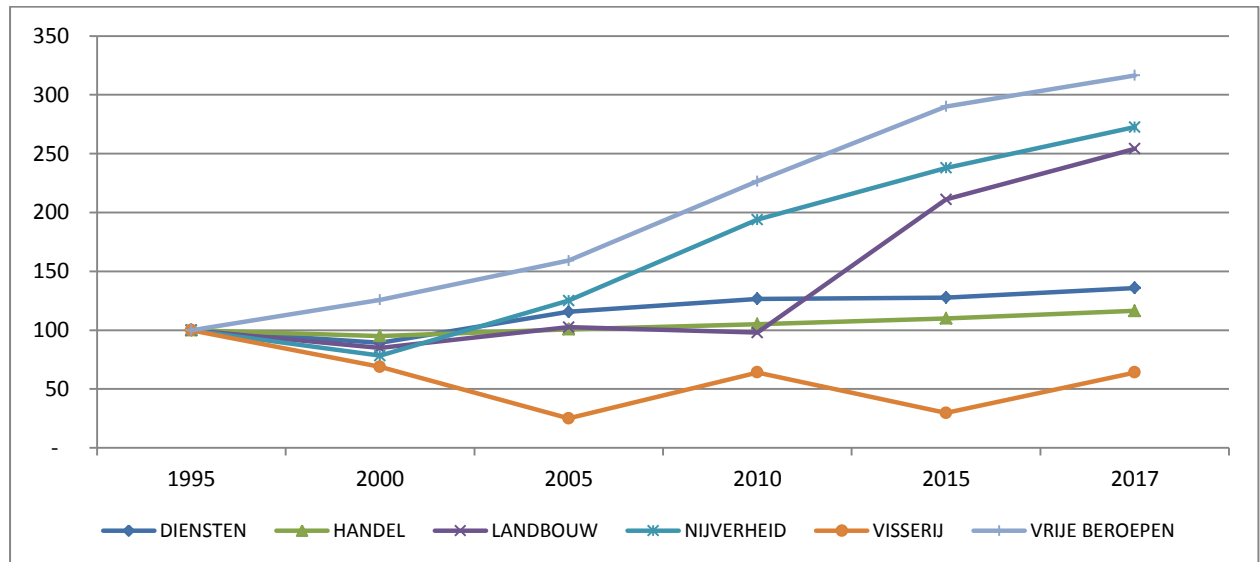

Bron: RSVZ

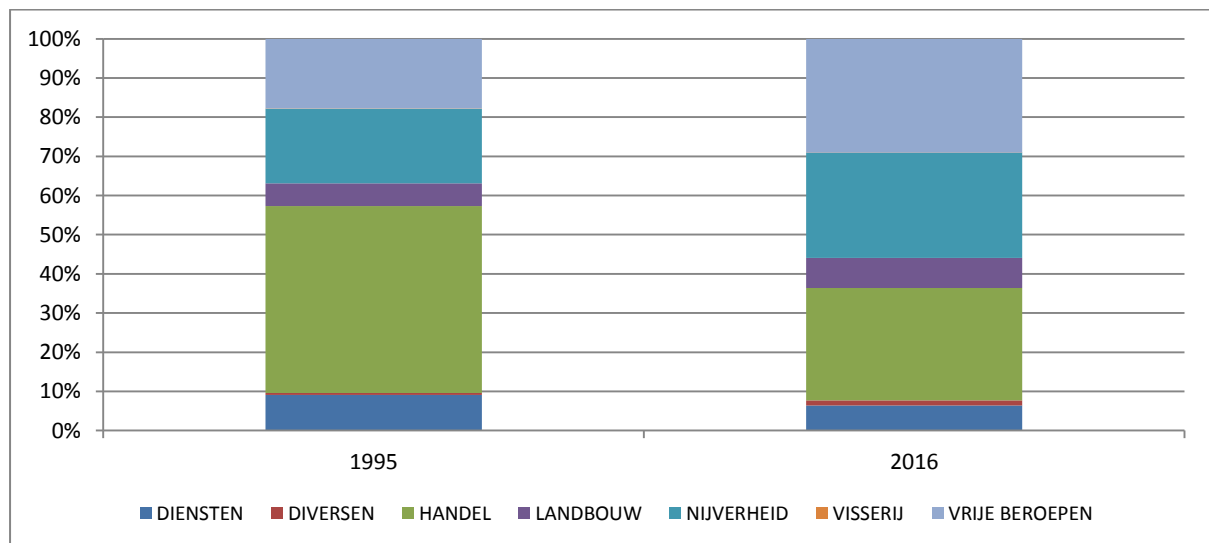
In 1995 startten nieuwe verzekeringsplichtigen hun activiteit in bijna de helft van de gevallen in de sector van de handel (tabel B9). Terwijl het aantal starters in deze sector sindsdien beperkt steeg, is

het aantal beginnende de zelfstandigen in de nijverheid en met een vrij beroep in de beschouwde periode aanzienlijk toegenomen (grafiek 17). Vandaag zijn deze sectoren dan ook het sterkst vertegenwoordigd in de populatie starters, samen met de handel (grafiek 18).

Grafiek 18. Evolutie van het aantal starters naar sector, 1995 – 2017, 1995 = 100

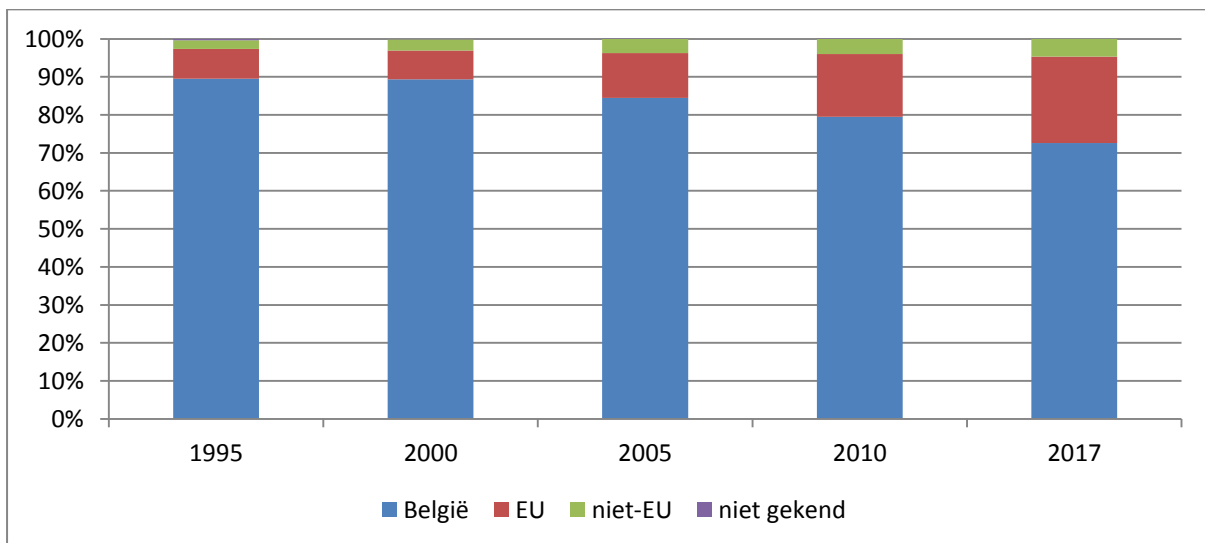
Grafiek 19. Evolutie van de sectoren, 1995 en 2017

Bron: RSVZ

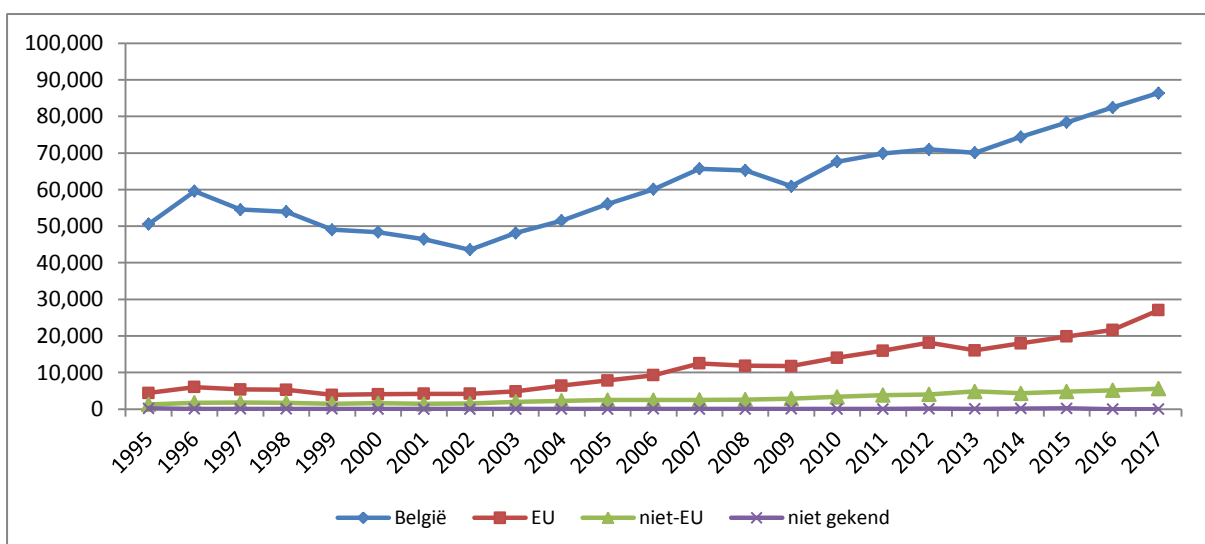
Het overgrote deel van de starters heeft de Belgische nationaliteit. In 1995 maakten zij 89% uit van alle starters.

Grafiek 20. Aandeel starters naar nationaliteit in verhouding tot de totale populatie verzekeringsplichtigen, België, 2000 – 2017

Bron: RSVZ

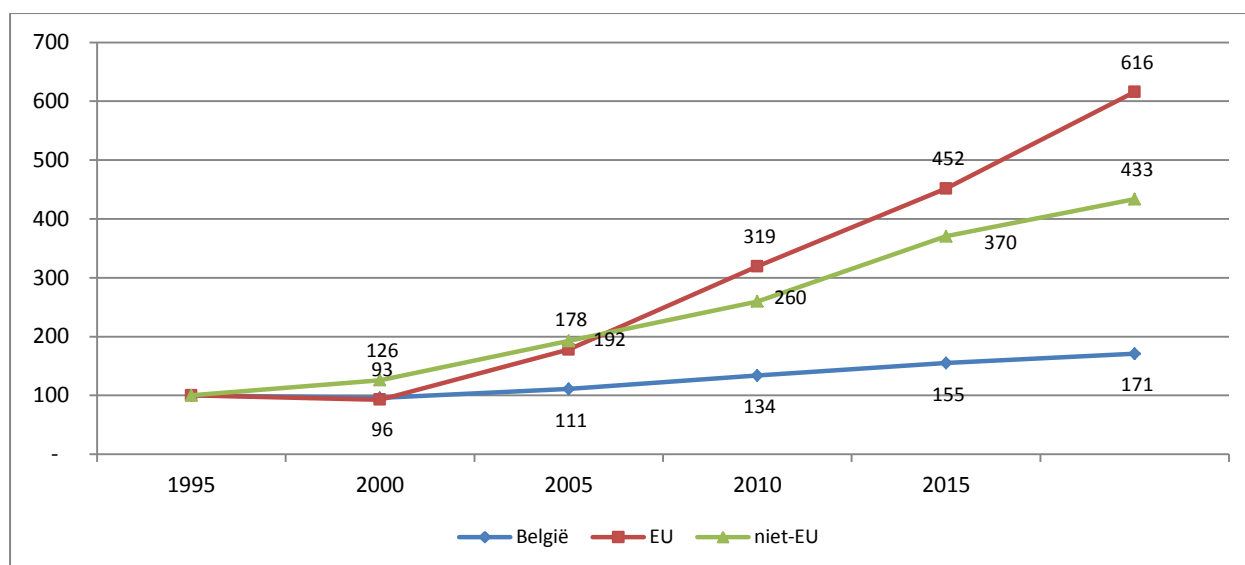
Grafiek 21. Evolutie van het aantal verzekeringsplichtigen naar nationaliteit, België, 1995-2017

Bron: RSVZ

In de loop van de beschouwde periode is het aantal zelfstandigen met een andere dan de Belgische nationaliteit veel sneller gestegen dan het aantal Belgische starters. Deze groep is in loop van de jaren dan ook een steeds groter aandeel gaan uitmaken van de groep startende ondernemers. In 2017 is het aantal Belgen in de populatie starters terug gelopen tot 73%. In het bijzonder het aandeel niet-Belgen met een nationaliteit van een van de EU-landen is in de beschouwde periode significant toegenomen (van 8% in 1995 naar 22% in 2017).

Grafiek 22. Evolutie van het aantal starters naar nationaliteit, 1995 – 2017, 1995 = 100

Bron: RSVZ

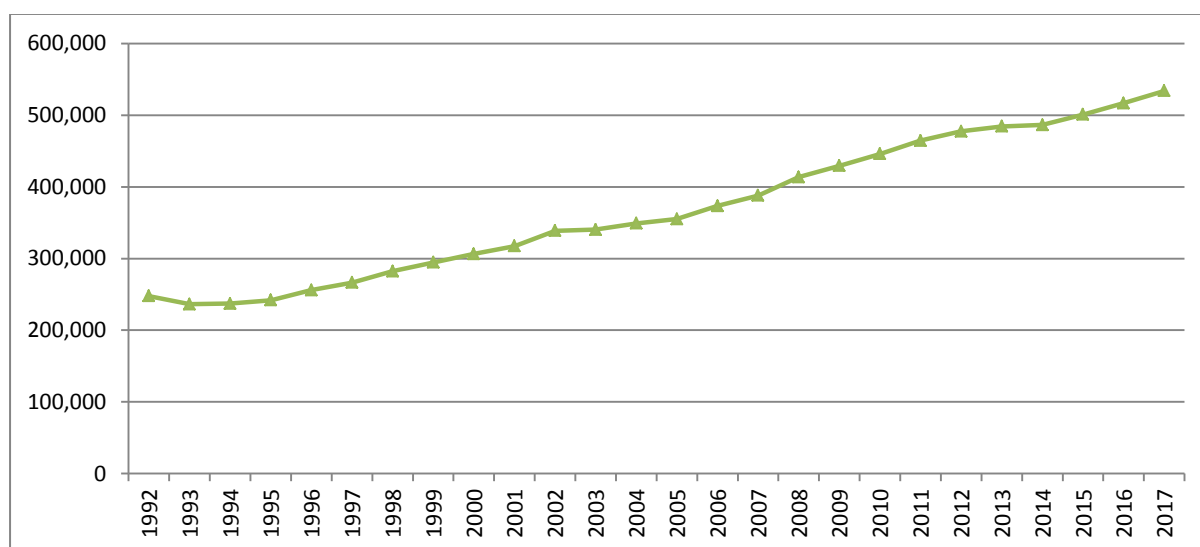
* Uitbreiding van de EU met Polen, Hongarije, Estland, Letland, Litouwen, Tsjechië, Slovenië en Slowakije

** Uitbreiding van de EU met Bulgarije en Roemenië

2 Vennootschappen

De voorbije 25 jaar heeft zich een constante en sterke stijging van het aantal verzekeringsplichtige vennootschappen voorgedaan. Het aantal nam toe van 247.637 in 1992 naar 533.903 in 2017 (grafiek 22).

Grafiek 23. Evolutie van het aantal verzekeringsplichtige vennootschappen, België, 1992 – 2017

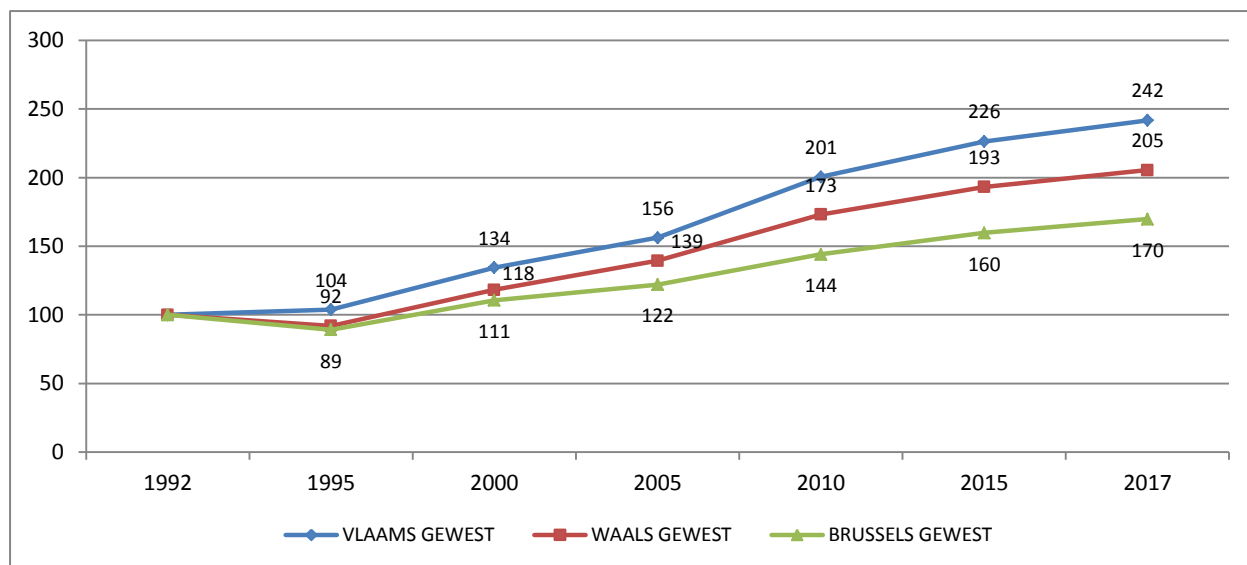
Bron: RSVZ

De toename was het sterkst in Vlaanderen waar het aantal vennootschappen vandaag bijna anderhalve keer hoger ligt (grafiek 23) dan 25 jaar geleden (330.927 eenheden tegenover 136.940

eenheden – tabel B10). De stijging was beperkter in het Waals gewest (meer dan een verdubbeling) en een heel stuk lager in het Brussels-Hoofdstedelijk gewest (+70%).

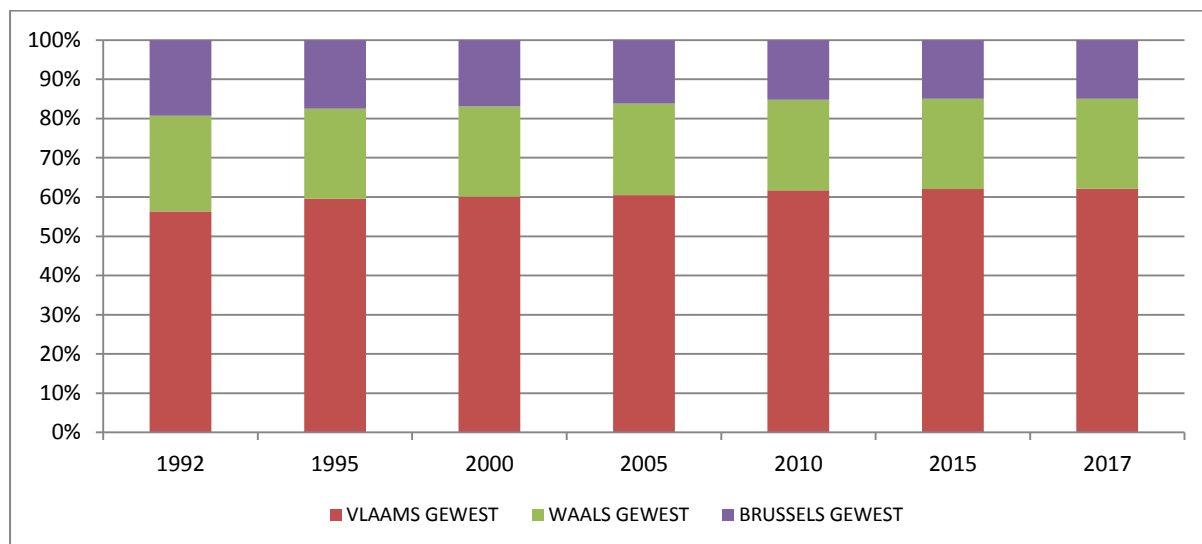
Iets meer dan 60% van de verzekeringsplichtige vennootschappen bevindt zich in Vlaanderen tegenover 23% en 15% in respectievelijk het Waals en het Brussels-hoofdstedelijk gewest (grafiek 24).

Grafiek 24. Evolutie van het aantal verzekeringsplichtige vennootschappen naar gewest, 1992 – 2017, 1992 = 100

Bron: RSVZ

Grafiek 25. Evolutie van het aandeel verzekeringsplichtige vennootschappen naar gewest, 1992 – 2017

Bron: RSVZ

3 Gepensioneerden

In 2017 waren er meer dan een half miljoen gepensioneerde zelfstandigen ten laste van het pensioenstelsel voor zelfstandigen (tabel 2). Sinds 2007 neemt het aantal stelselmatig toe (cf. grafieken B11 & B12).

Tabel 2. Evolutie van het aantal gepensioneerde zelfstandigen, 1992 - 2017

1992	1995	2000	2005	2010	2015	2017
471.822	494.499	506.966	491.536	489.909	526.396	541.634

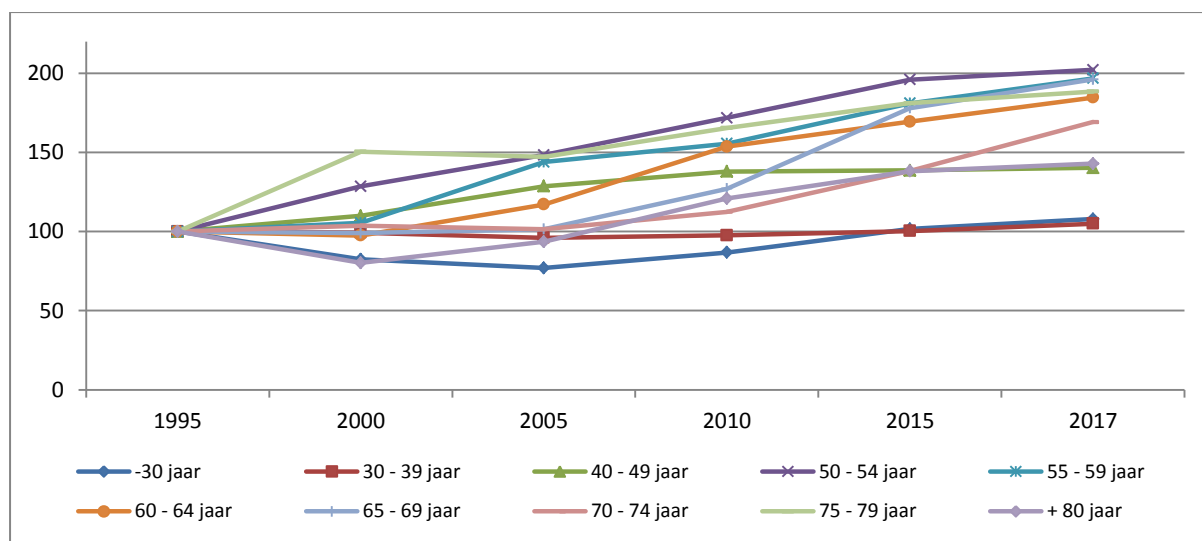
Bron: RSVZ

De stijging van het aantal gepensioneerde zelfstandigen is toe te schrijven aan een aantal evoluties.

Ten eerste veroudert de populatie zelfstandigen en neemt de instroom gepensioneerden toe. De voorbije 25 jaar steeg het aantal oudere verzekeringsplichtigen sneller dan het aantal zelfstandigen in de andere leeftijdsgroepen (tabel B. 12 & grafiek 25).

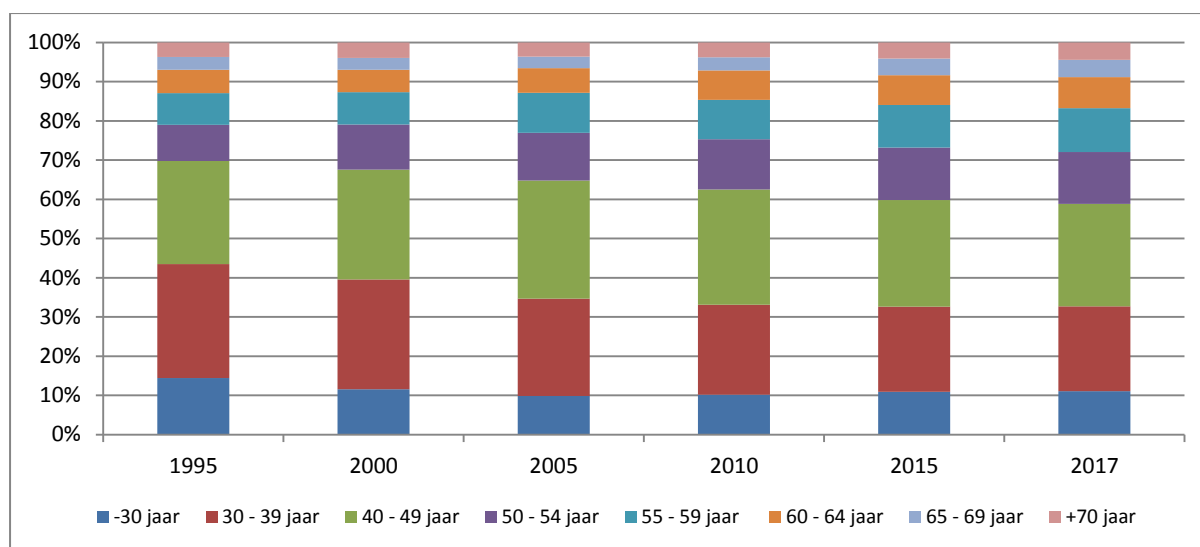
Ten tweede veroudert ook de populatie gepensioneerden en vertraagt bijgevolg de uitstroom.

Grafiek 26. Evolutie van het aantal zelfstandigen naar leeftijd, 1995 – 2017, 1995 = 100

Bron: RSVZ

Grafiek 27. Evolutie van de verschillende leeftijdsgroepen in de populatie gepensioneerden, 1995 – 2017

Bron: RSVZ

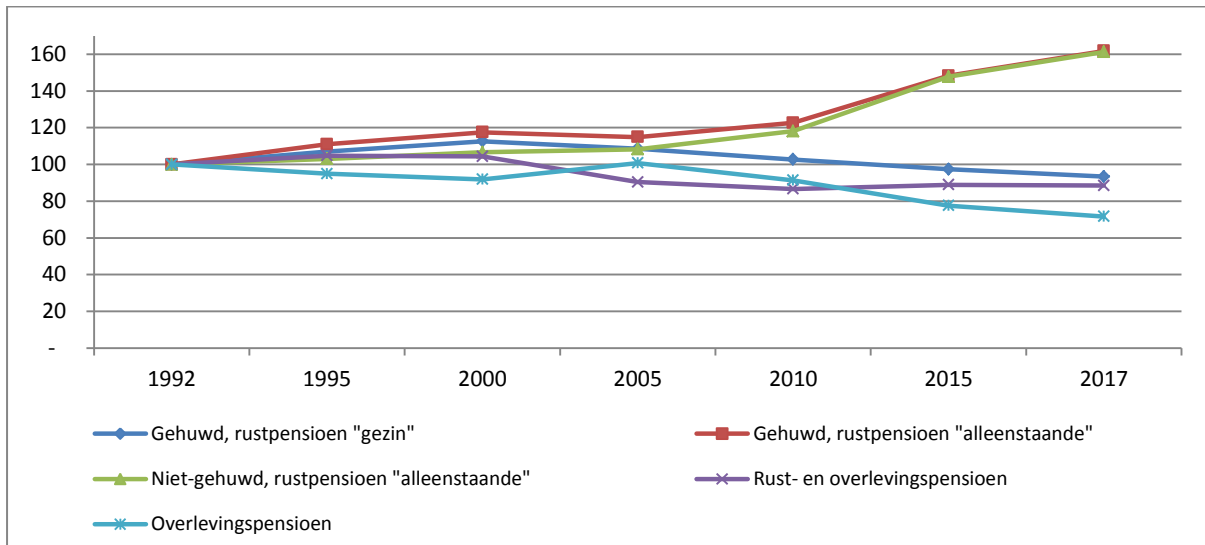
Tot slot, ontvangen meer zelfstandigen een individueel pensioen (tabel 3). De afgelopen 25 jaar is het aantal zelfstandige gepensioneerden dat een gezins- of een overlevingspensioen ontvangt stelselmatig afgenomen. Het aantal gepensioneerden dat een uitkering als alleenstaande ontving, nam in diezelfde periode dan weer toe (grafieken 27 & 28).

Tabel 3. Evolutie van het aantal gepensioneerde zelfstandigen naar aard van het pensioen, 1992 - 2017

	1992	1995	2000	2005	2010	2015	2017
Gehuwd, rustpensioen "gezin"	105.794	113.287	119.192	114.947	108.638	103.012	98.792
Gehuwd, rustpensioen "alleenstaande"	97.031	107.689	114.051	111.509	119.013	143.907	156.980
Niet-gehuwd, rustpensioen "alleenstaande"	82.144	84.670	87.591	88.935	97.026	121.350	132.465
Rust- en overlevingspensioen	116.451	122.020	121.470	105.219	100.920	103.531	102.979
Overlevingspensioen	70.371	66.815	64.637	70.905	64.312	54.596	50.418

Bron: RSVZ

Grafiek 28. Spreiding van het aantal gepensioneerden naar de aard van het pensioen, België, 1999-2014

Bron: RSVZ

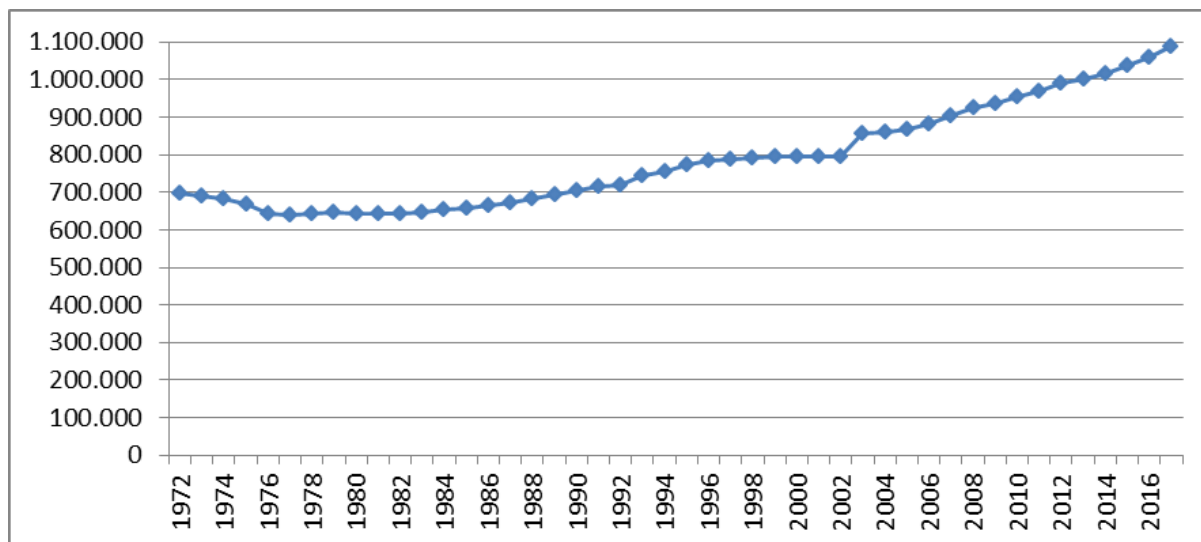
Grafiek 29. Spreiding van het aantal gepensioneerden naar de aard van het pensioen, België, 1992-2017

Bron: RSVZ

Bijlage

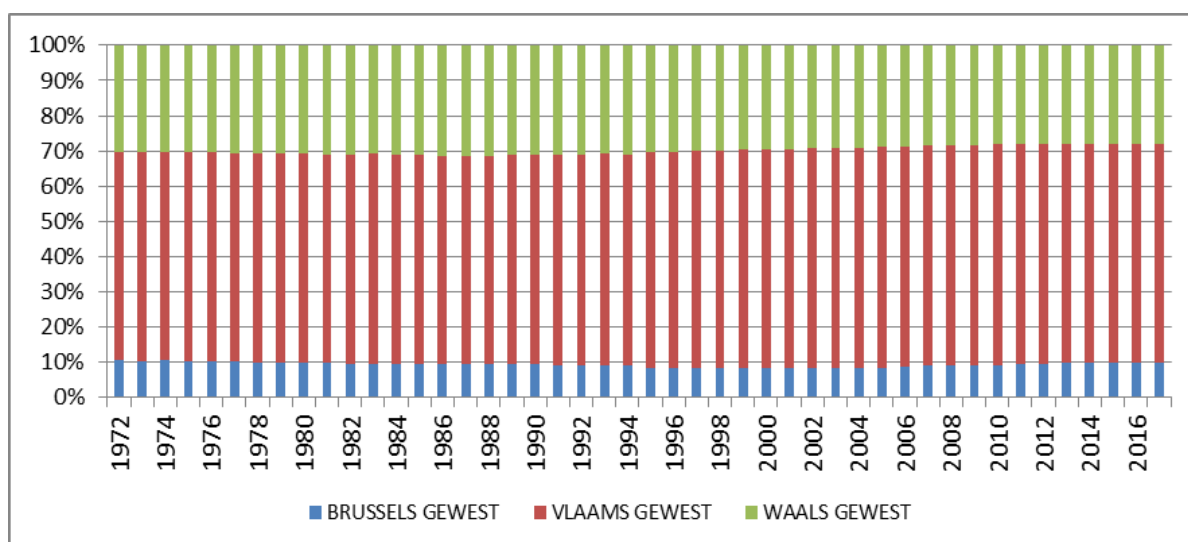
Grafiek B30. Evolutie van het aantal verzekeringsplichtige zelfstandigen, België, 1972 – 2017

Bron: RSVZ

Noot: De plotse stijging van het aantal verzekeringsplichtigen tussen 2002 en 2003 is toe te schrijven aan de invoering van een apart sociaal statuut voor meewerkende echtgenoten (cf. grafiek 4).

Grafiek B31. Aandeel van de verschillende gewesten in de totale populatie verzekeringsplichtigen, 1972 – 2017

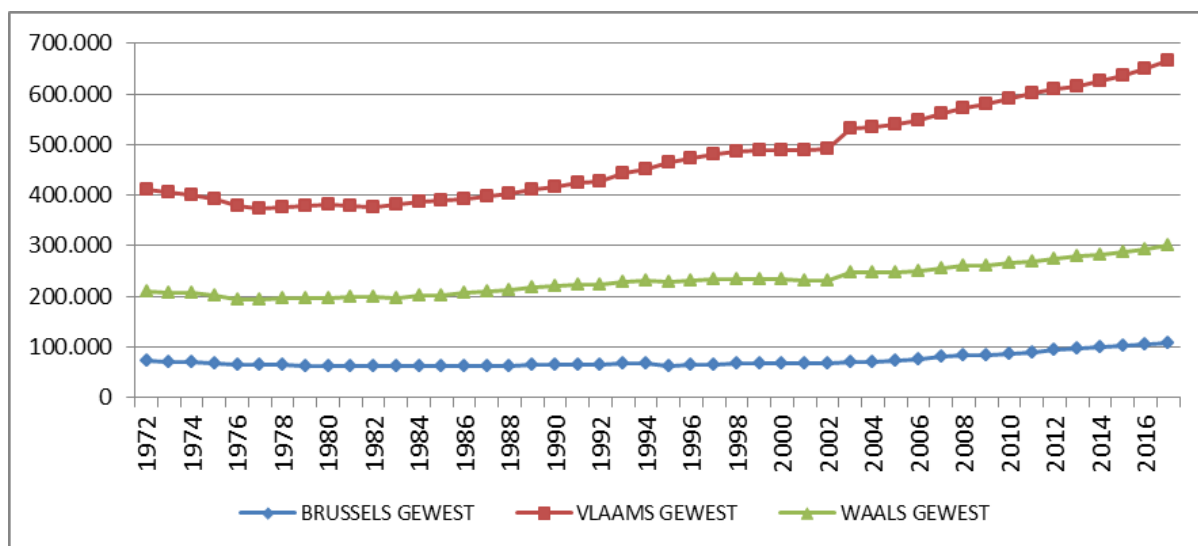
Bron: RSVZ

Tabel B4. Evolutie van het aantal verzekeringsplichtige zelfstandigen per gewest*, 1972– 2017

1972	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2017
<u>Brussels Gewest</u>										
72.832	67.473	61.719	62.223	65.132	62.969	66.724	72.886	86.630	102.295	107.384
<u>Vlaams Gewest</u>										
410.361	393.101	380.886	389.222	417.444	465.648	489.322	539.773	590.763	635.507	667.232
<u>Waals Gewest</u>										
209.931	201.825	196.725	202.753	219.516	228.178	233.504	248.141	265.782	287.464	300.745

Bron: RSVZ

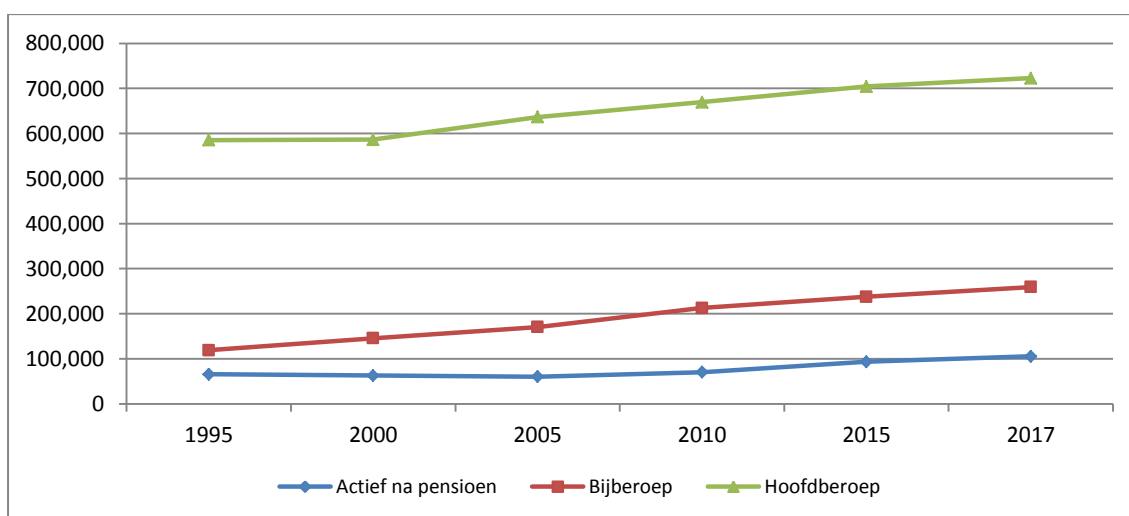
Grafiek B32. Evolutie van het aantal verzekeringsplichtige zelfstandigen naar gewest*, 1972– 2017

* plaats van domicilie

Bron: RSVZ

Grafiek B33. Evolutie van het aantal verzekeringsplichtige zelfstandigen naar hoedanigheid, België, 1995 – 2017

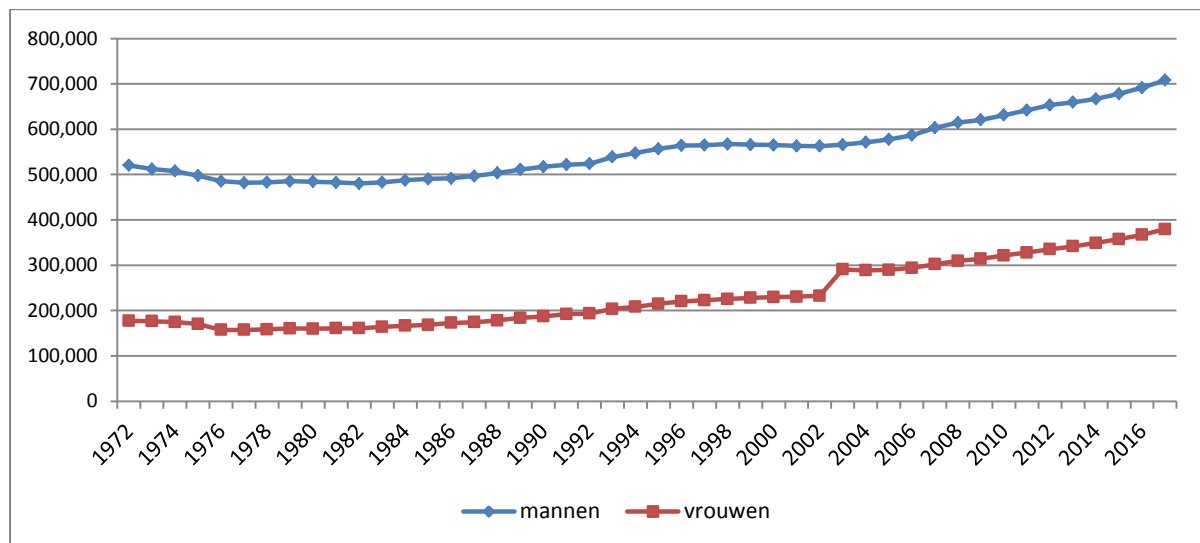
Bron: RSVZ

Tabel B5. Evolutie van het aantal verzekeringsplichtigen naar geslacht, België, 1972 – 2017

	1972	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2017
<u>mannen</u>	520.364	497.684	484.333	490.137	517.043	556.616	565.211	577.459	631.021	677.966	708.203
<u>vrouwen</u>	177.474	170.379	159.741	168.424	186.954	214.769	229.712	289.809	321.564	357.503	379.560

Bron: RSVZ

Grafiek B34. Evolutie van het aantal verzekeringsplichtigen naar geslacht, België, 1972 – 2017

Bron: RSVZ

Tabel B6. Evolutie van het aantal verzekeringsplichtigen in bijberoep naar geslacht, België, 1995 – 2017

	1995	2000	2005	2010	2015	2017
mannen	95.149	110.391	122.378	140.059	144.856	153.631
vrouwen	23.864	35.203	47.979	72.606	92.657	105.542

Bron: RSVZ

Tabel B7. Evolutie van het aantal verzekeringsplichtigen in hoofdberoep naar geslacht, België, 1995 – 2017

	1995	2000	2005	2010	2015	2017
mannen	416.771	409.319	410.405	438.173	462.621	475.075
vrouwen	168.732	177.075	226.215	231.553	241.752	247.866

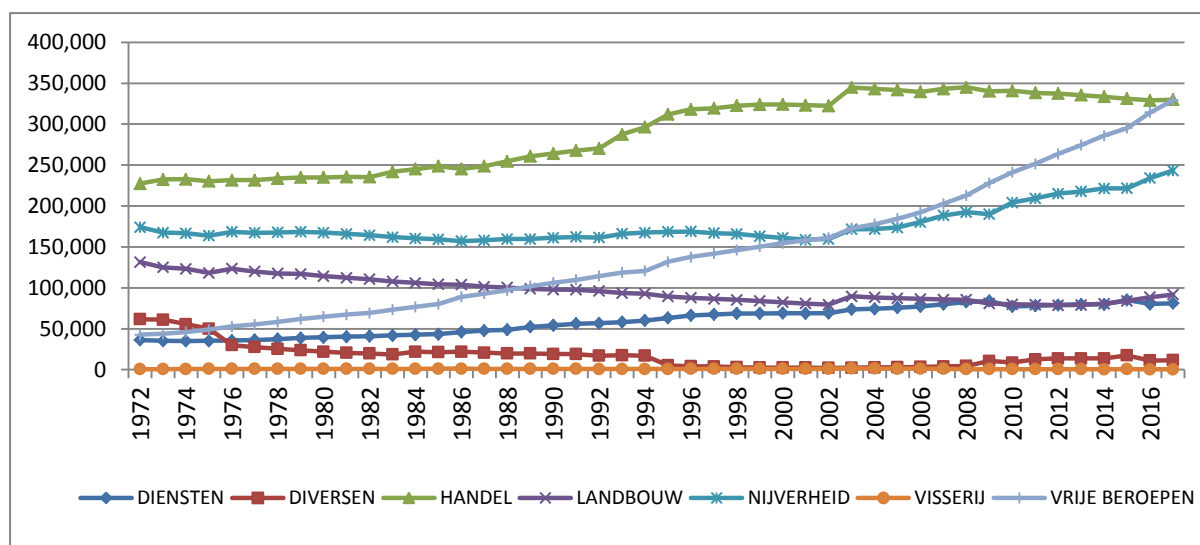
Bron: RSVZ

Tabel B8. Evolutie van het aantal verzekeringsplichtigen actief na pensioen naar geslacht, België, 1995 – 2017

	1995	2000	2005	2010	2015	2017
mannen	43.776	45.475	44.676	52.789	70.489	79.497
vrouwen	21.867	17.430	15.615	17.405	23.094	26.152

Bron: RSVZ

Grafiek B35. Evolutie van het aantal verzekeringsplichtigen naar sector, België, 1972-2017

Bron: RSVZ

Tabel B9. Evolutie van het aantal verzekeringsplichtigen naar sector, België, 1972 – 2017

	1972	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2017
<i>Diensten</i>	36.306	35.228	39.606	43.460	54.351	63.170	69.073	75.748	77.393	85.113	81.256
<i>Diversen</i>	61.751	50.100	21.963	21.451	19.197	5.347	2.601	3.097	8.607	17.584	11.575
<i>Handel</i>	227.289	230.322	234.854	248.683	264.153	311.952	324.136	341.602	340.650	331.231	330.042
<i>Landbouw</i>	131.516	118.252	114.261	104.289	97.908	89.469	82.391	87.237	79.902	84.215	91.749
<i>Nijverheid</i>	174.097	163.744	167.501	159.179	161.132	168.513	161.084	173.807	204.173	221.564	243.308
<i>Visserij</i>	632	1.145	1.094	1.206	1.070	955	996	1.355	665	583	569
<i>Vrije beroepen</i>	42.778	49.026	64.795	80.293	106.186	131.979	154.642	184.422	241.195	295.179	329.264

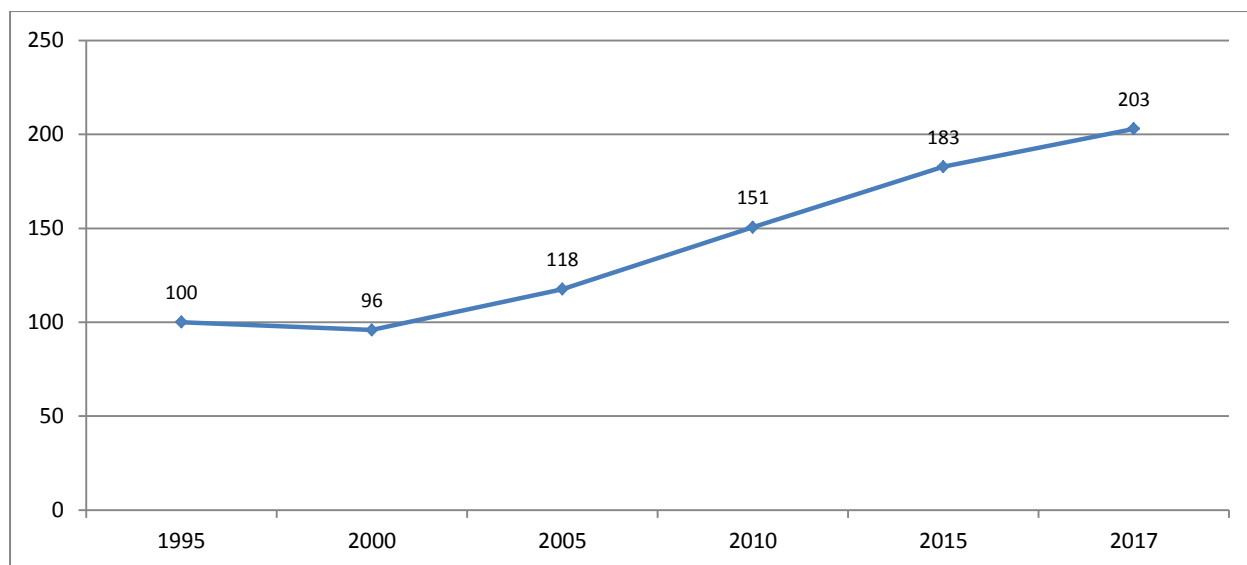
Bron: RSVZ

Tabel B10. Evolutie van het aantal starters, België, 1995 – 2017

	1995	2000	2005	2010	2015	2017
	56.464	54.107	66.409	85.032	103.200	114.601

Bron: RSVZ

Grafiek B36. Evolutie van het aantal starters, België, 1995 – 2017, 1995 = 100

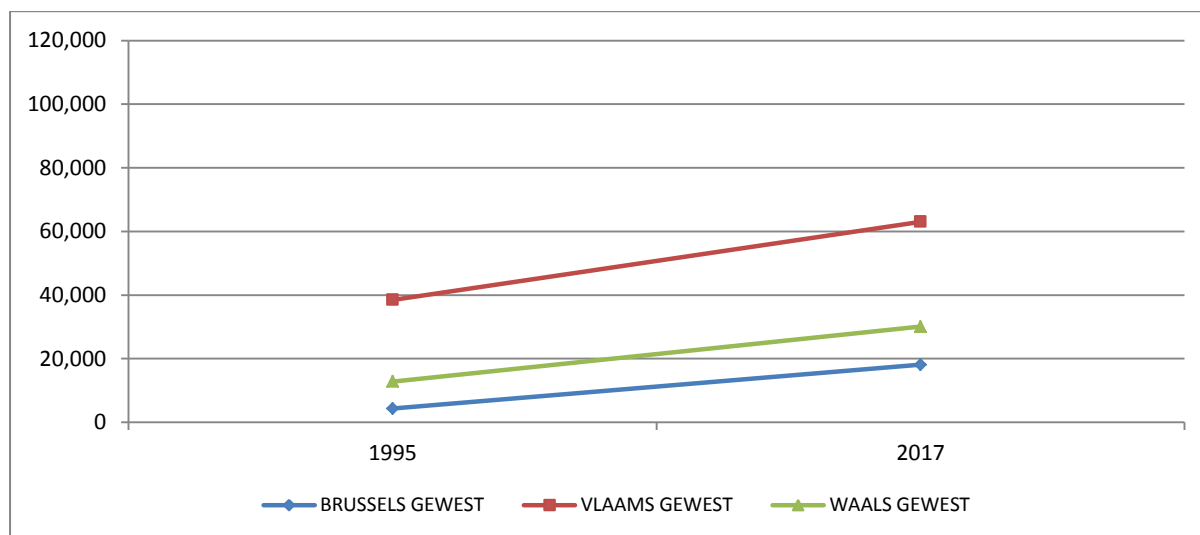
Bron: RSVZ

Tabel B11. Evolutie van het aantal starters naar gewest, 1995 – 2017

	1995	2000	2005	2010	2015	2017
Brussels gewest	4327	5727	8549	12299	16860	18091
Vlaams gewest	38466	33756	40143	49076	56977	63028
Waals gewest	12826	14057	16775	22043	27170	30060

Bron: RSVZ

Grafiek 37. Evolutie van het aantal startende zelfstandigen naar gewest*, 1995 – 2017

Bron: RSVZ

Tabel B12. Evolutie van het aantal starters naar sector, 1995 – 2017

	1995	2000	2005	2010	2015	2017
Diensten	5.139	4.585	5.944	6.505	6.563	6.980
Diversen	264	65	548	3.385	5.394	1.457
Handel	26.936	25.607	27.129	28.332	29.626	31.343
Landbouw	3.292	2.796	3.375	3.222	6.951	8.370
Nijverheid	10.757	8.420	13.463	20.866	25.595	29.316
Visserij	64	44	16	41	19	41
Vrije beroepen	10.012	12.590	15.934	22.681	29.052	31.688

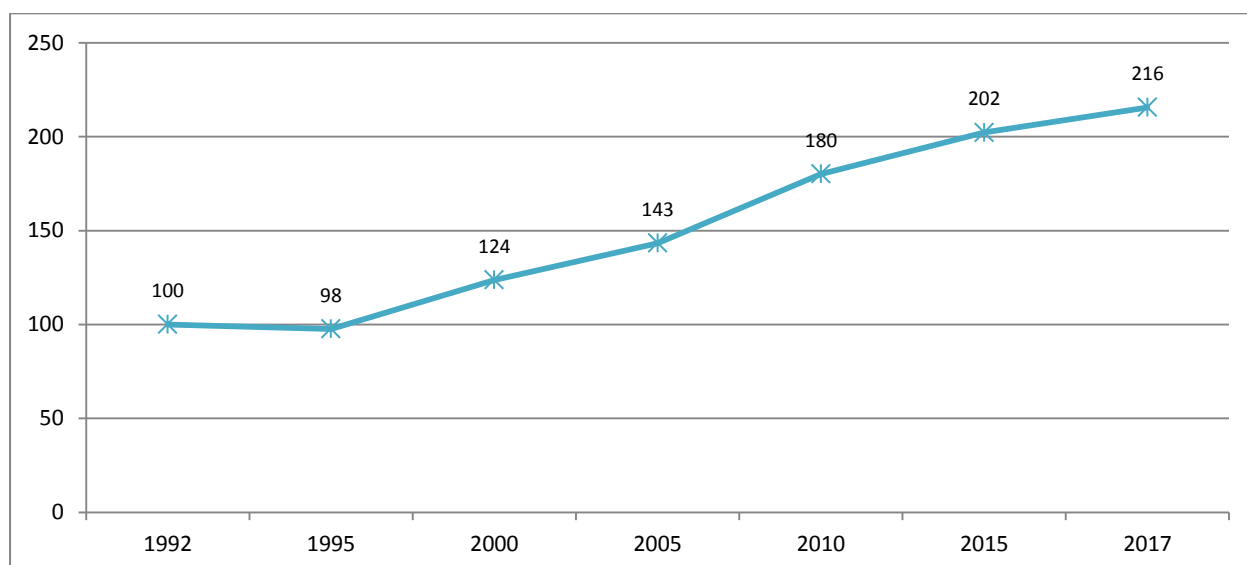
Bron: RSVZ

Tabel B13. Evolutie van het aantal starters naar nationaliteit, 1995 – 2017

	1995	2000	2005	2010	2015	2017
België	50.555	48.358	56.082	67.616	78.380	86.384
EU	4.390	4.075	7.811	14.018	19.830	27.032
niet-EU	1.290	1.624	2.483	3.350	4.779	5.592

Bron: RSVZ

Grafiek B38. Evolutie van het aantal verzekeringsplichtige vennootschappen, België, 1992 – 2017, 1992 = 100

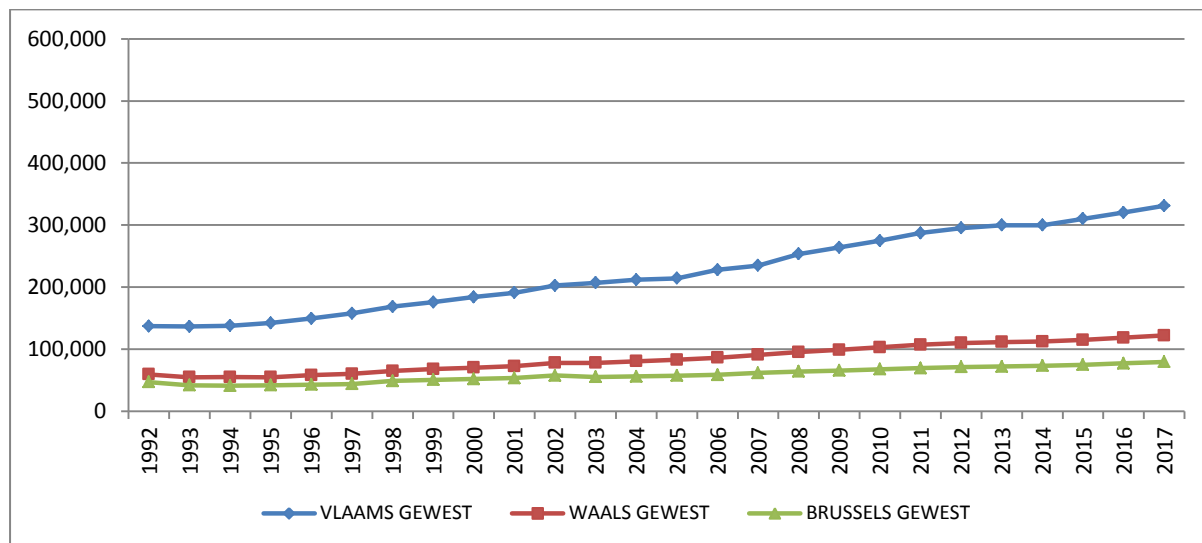
Bron: RSVZ

Tabel B14. Evolutie van het aantal verzekeringsplichtige vennootschappen naar gewest, 1992 – 2017

	1992	1995	2000	2005	2010	2015	2017
Vlaams gewest	136.940	142.175	184.013	214.011	274.649	309.958	330.927
Waals gewest	59.409	54.610	70.261	82.847	102.832	114.750	122.071
Brussels gewest	46.853	41.767	51.838	57.180	67.508	74.848	79.557

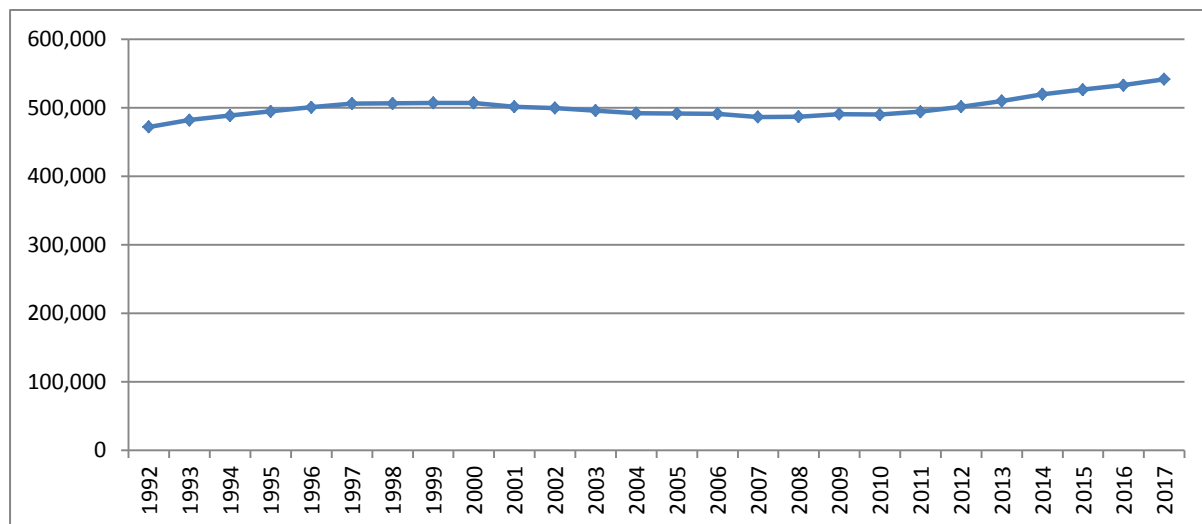
Bron: RSVZ

Grafiek B39. Evolutie van het aantal verzekeringplichtige vennootschappen naar gewest, 1992 – 2017

Bron: RSVZ

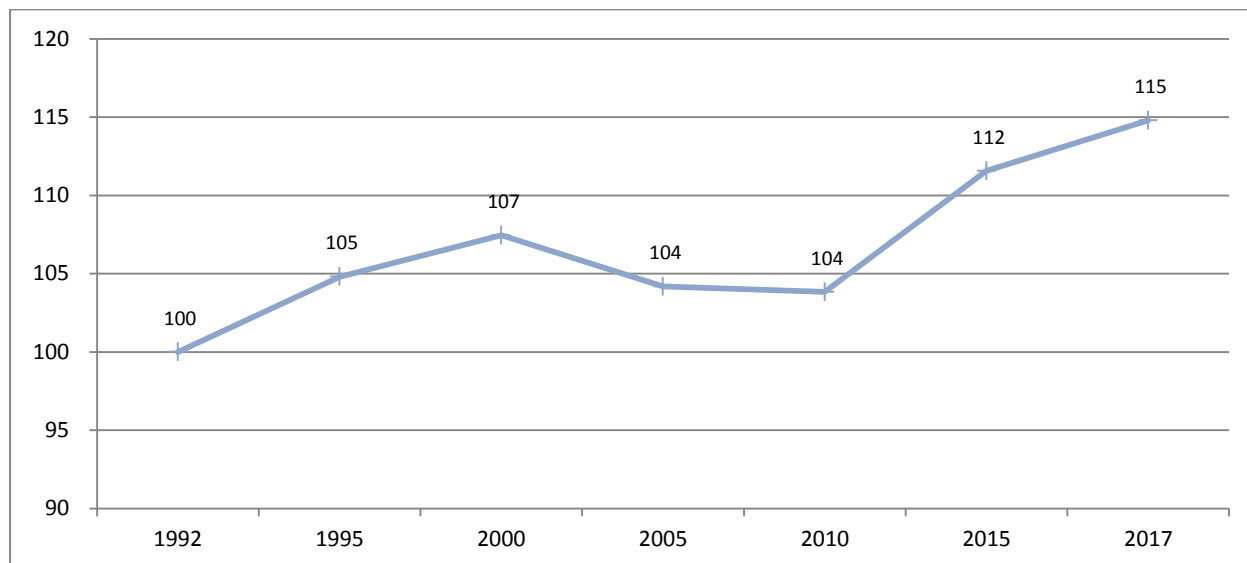
Grafiek B40. Evolutie van het aantal gepensioneerde zelfstandigen, 1992 - 2017⁷

Bron: RSVZ

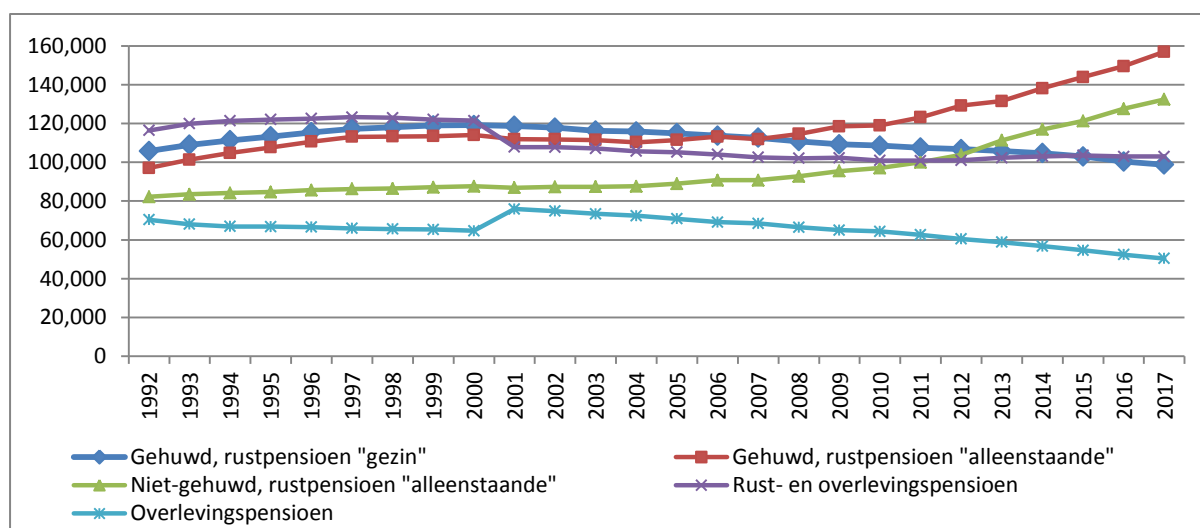
⁷ Aantallen geldig per 1 januari van het betreffende jaar

Grafiek B41. Evolutie van het aantal gepensioneerde zelfstandigen, 1992 - 2017

Bron: RSVZ

Grafiek 42. Spreiding van het aantal gepensioneerden naar de aard van het pensioen, België, 1999-2014

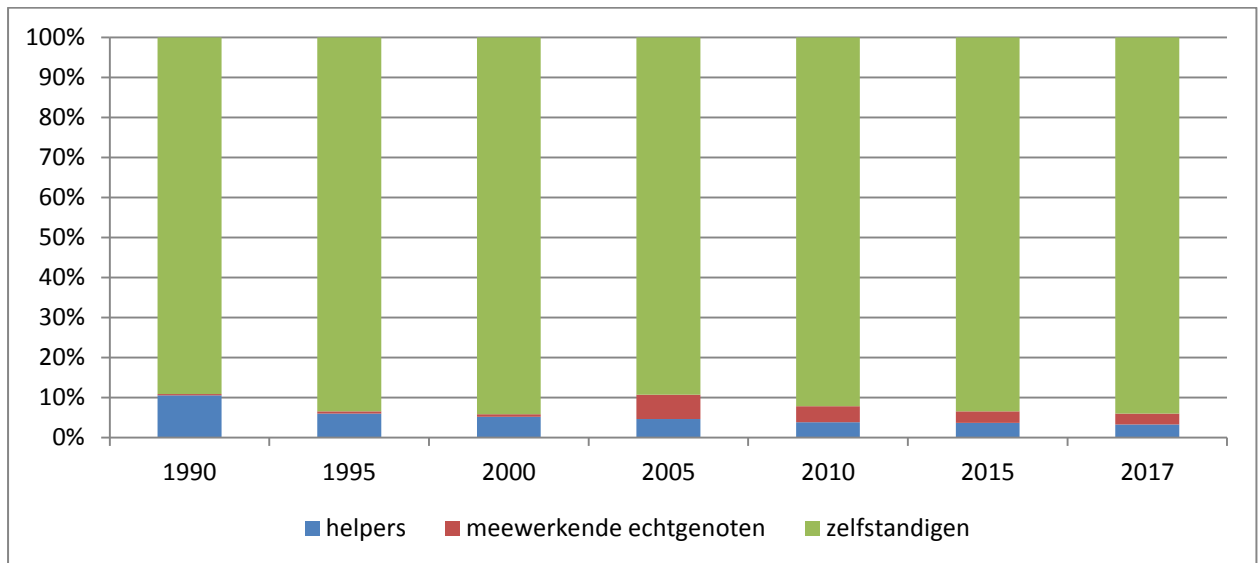
Bron: RSVZ

Tabel B15. Evolutie van het aantal zelfstandigen naar hoedanigheid, België, 1990 - 2017

	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2017
helpers	74.117	46.306	40.831	39.646	36.601	38.191	35.097
Meewerkende echt zelfstandigen	2.357	4.203	5.193	53.086	38.120	29.156	29.591
	627.523	720.876	748.899	774.536	877.864	968.122	1.022.895

Bron: RSVZ

Grafiek B43. Evolutie van het aandeel meewerkende echtgenoten en andere helpers in de populatie zelfstandigen in hoofdberoep, België, 1990 – 2017

Bron: RSVZ